

ח"ב

(המחנך: שלמה אמתי [ורטמן])

(א) אהרונ יוחאי; (ב) ארמוזה יצחק; (ג) בן כוכב אריה;
(ד) בגון ראובן; (ה) גרינבוים אברהם; (ו) דואק מרדכי;
(ז) דרומי גיל; (ח) הרגיל שלמה; (ט) הר מרדכי; (י) זמרו
אמנון; (יא) זינגפר אלכסנדר; (יב) זלוטניק יגאל; (יג) טסטה
משה; (יד) כרמי חי; (טו) כהן דניאל; (טז) כהן יעקב;
(יז) כובשי יונתן; (יח) לוי אליהו; (יט) מזרחי אליעזר;
(כ) מהלל עזרא; (כא) מלכא יהודה; (כב) מררי הלל; (כג) ניגר
דוב; (כד) סעידוף נחמיה; (כה) פוריצקי יאיר; (כו) קוסובסקי
נח; (כז) קרוטמער משה; (כח) קלינמן שמואל; (כט) רבינוביץ
שמעון; (ל) רוטר מאיר; (לא) שעיר אליהו; (לב) שרם יעקב;
(לג) שרבני שאול; (לד) מזרחי גדליהו.

תלמידי מחזור ל"א (תש"ט*)

ח"א

(המחנך: חנוך גימז)

(א) אג" חיים; (ב) אלברט שמואל; (ג) אלעזרי יעקב; (ד) בביוף
ברוך; (ה) בלר מרדכי; (ו) בן צבי נחום; (ז) גורליק מאיר;
(ח) גנוט יצחק; (ט) גולדשטיין יונתן; (י) דבש אבנר;
(יא) דפנא אברהם; (יב) ולר צבי; (יג) ורשבסקי שמואל;
(יד) ורשבסקי מרדכי; (טו) הדר אלכסנדר; (טז) ידידיה
יעקב; (יז) מנדלס יהושע; (יח) מרגולין יעקב; (יט) מנצור
אלישע; (כ) סמן טוב אבנר; (כא) סגל שמואל; (כב) פניגשטיין
אפרים; (כג) פרומקין אליעזר; (כד) קסיר משה; (כה) קלונר
אברהם; (כו) רובינשטיין רפאל; (כז) שאער ציון; (כח) שטיג
גרם משה; (כט) שמי אברהם; (ל) ששוני רמי.

ח"ב

(המחנך: אריה אלקלעי)

(א) אדלשטיין אברהם; (ב) אורן זאב; (ג) אילן משה; (ד) אפורי
שמעאל; (ה) אפשטיין זרח; (ו) ברק עמוס; (ז) בן ישראל
ישראל; (ח) בן עמי שרגא; (ט) ברובנדר שלמה; (י) גולדשטיין
יעקב; (יא) דן יוסף; (יב) דניאלי דוד; (יג) המאירי בנימין;
(יד) זוכוביץ צבי; (טו) זימוביץ אליהו; (טז) חצרוני עודד;
(יז) טופיק דוד; (יח) טיייר צבי; (יט) יפת יהודה; (כ) יפת
יוסף; (כא) כהן אברהם; (כב) מילר יצחק; (כג) משורר אשר;
(כד) משורר יעקב; (כה) עליון מרדכי; (כו) פומרנץ יואל;
(כז) פרץ עודד; (כח) פרלשטיין שלמה; (כט) צוקרמן בן עמי;
(ל) שמואלי מנחם; (לא) שריון אריה.

(*) מסבות תכניות נדחתה הדפסת תמונת המחזור הזה
לגליון א' שנת תש"י.

ברכות

ברכת רעים נאמנה לקירינו:

אילן משה, אלברט שמואל, גנוט יצחק, מרגולין
יעקב, סגל שמואל ופרומקין אליעזר.

ליום הכנסם למצוות

היו בניס-בונים נאמנים למולדתנו המשחררת
תלמידי הכתות ח' ומוריהם

לחברינו היקרים אליאס דוד, בקליניק מאיר,

גוזמן עודד, גופמן יוסף, גולדברג אליעזר,
רוזנברג נתן, יצחקי יעקב, חי יחזקאל, כהן
עזרא, פריצקי אהרן, שר שלום יגאל.

ברכה נאמנה ליום היותכם לבני מצוה

תלמידי הכתות ז' ומחנכיהם

אנו מברכים את חברינו החביבים,
בני המצוה:

בנדסטון נפתלי, הרצבי משה, ורטהימר אהרן, ורשר
יאק יעקב, חמדי אורי, חפץ משה, כהן בנימין, לר יאיר,
עטית אברהם, פינגולד דוד, רובין דוב, רובין מיכה,
קנריק אשר, קמינסקי יוסף, שורץ מנחם

הצליחו בכל אשר תפנו והיו בנים
נאמנים לעמנו ולתורתנו ולמדינתנו הצעירה

חבריהם תלמידי הכתות ז' ומוריהם

בית מסחר ספרים

ירושלים, רחוב הרצל (יפו), מול "אגד"
מבחר גדול של ספרי מקרא לילד ולנער

לילדים בני הגיל הרך נתנת הדרכה
מיוחדת בבחירת חומר הקריאה

לא למכירה

דפוס קואופ, "רוגלד" בע"מ, ירושלים.

פנימי

עלון חדשי התכן

שבועה (שיר)	—	—	—	—	עודד בן ישראל
מאמצות נכר לארץ ישראל	—	—	—	—	יוסף אפטוביץ
שי לעולה	—	—	—	—	אברהם נחום
שנתים בכפר ילדים	—	—	—	—	אריה מור
כזה היה יום בר מצוה שלי	—	—	—	—	אלי שטינברג
הידיד הנאמן	—	—	—	—	דוד צוקרמן
הגבור העור	—	—	—	—	אברהם דנון
יום הנשיא	—	—	—	—	יצחק וינשנר
הכתל הגלמוד	—	—	—	—	נדב מרימסקי
רמת רחל	—	—	—	—	רפאל פרנקל
בקורי האחרון בעיר העתיקה	—	—	—	—	בנימין כהן
מהוי בית ספרנו	—	—	—	—	
(א) מחיי הכתה ח"ב	—	—	—	—	עודד שפירא
(ב) בחינה בחשבון	—	—	—	—	איתן מוסס
(ג) יום עבודתי במסעדה	—	—	—	—	שאול לוי
(ד) רפוי השנים	—	—	—	—	א. וייסהוף
גם אנחנו רוצים לכתב	—	—	—	—	
(א) כלבי	—	—	—	—	זהר גיניאו
(ב) טיול	—	—	—	—	אליהו דואק
(ג) איך הגעתי להר ציון	—	—	—	—	צבי קרוזן
גבורי האמה:	—	—	—	—	
משה רמבן	—	—	—	—	
דוד בן זאב	—	—	—	—	
בצלאל פרחודניק	—	—	—	—	
פנת הספורט	—	—	—	—	
מקורב ומרחוק	—	—	—	—	
בבית ספרנו, אחרי מטתו של תלמיד, ברכות, תנחומים.	—	—	—	—	

פ. ריבק

עודד שפירא עזרא כהן

עודד בן-ישראל זק"ל

יוסף אפסוביצר (כתה ז"ב)

ש בו עה

אנשי קל העולם, השוחרים אלי דרור — ואיננו.
הנלקמים בקשי ערך בעד ארץ מולדת.
הנהגים ברגל על מנחת השחרור — רגע אסור!
פקחו העינים מול שמם טהורים — השבעו!
ימים יצברו, ידנו כדם לא תטמא.
שבוענו מלקמות, וזה וצמי — נשבע!
סרבותינו נכמת, לא נשא עוד חנית.
פנינו בל נלמד הלכות מלקמה.

אל שמש, ארץ, אם נצרג.
צינינו נשא מול שמם טהורים — ונצק!
אנו רוצים לחיות, לנשם!
מן הפרות הקשלים, המתוקים קטעים.
את זהר העולם צינינו לשתות — לחיות!
רב לנו סבל, צמי ונדודים.
אל אשר נפשו הנצח תצרג...

ומצאתכם אליהם בשמים יוצא.
אז קלנו נרים הידים ונקטים:
טובים נהיה עלי אדמות!
ידנו כדם לא תטמא — לא נלא.
אך צדק נרדף, אך ישר ומשפט.
אל עולם אחר, טוב יותר נצרג.
אנשי קל העולם השוחרים אלי דרור.
פקחו העינים מול שמם טהורים — ונצקו!
אנו רוצים לחיות — לחיות!!

(*) מעובדו של תלמידו היקר, שנפל בקרב בכ"ה באייר,
תש"ה, בהתקפה על אשדוד, את השיר כתב בהיותו בן 15,
בשנת תש"ה.

מאמצות נכר לארץ ישראל

(מזכרונותיו של תלמיד-עולה)

א

נולדתי בפולניה בעיר קרניצה. בסוף שנת תרצ"ט,
בהיותי בן שלש, פרצה מלחמת העולם השנייה והגרמנים
כבשו את עירנו. ארבע פצצות נפלו על יד ביתנו ובדרך
נס ממש לא קרנו כל אסון. בימים הראשונים לא הציקו
לנו הגרמנים ביותר, אך כעבור זמן מה נכנסו העיריה
גדודי ה.ס.ס. האכזרים ומיד התחילו לתפש ברחובות
יהודים והיו מכים בהם עד צאת נשמתם. פעם באו
אחדים מחילי ה.ס.ס. לביתנו וגרשו את כלנו ואת סבי הכו
מכות רצח עד שהתעלף פעמים. ראינו שחינו לא יהיו
חיים בעיר הזאת והחלטנו לעבור לרוסיה. אבי נשאר
בפולניה ואמי ואני וסבה וסבתה ודודים ודודות יצאנו
לדרך. כשהצלחנו לדרך על אדמת אוקראינה מצאנו שם
הרבה פליטים יהודים. משלחת רוסית יצאה לקראתנו
והציעה לנו תעודות אזרח רוסיות, אך אנחנו הלא היינו
נתיני פולניה ובלי רשיון ממשלתנו לא יכלנו לקבל
נתינות חדשה. יהודים רבים קבלו את התעודות והתישבו
שם ואלה שסרבו לקבלן נשלחו לסיביריה. נסענו ברכבת
משא סגורה, ללא חלונות, במשך ששה שבועות עד
שהגענו לסיביריה הרחוקה והקרה. התישבו במחנה ביער
גדול, בצריך, והתחלנו לסדר שם את חיינו. המבוגרים
כרתו עצים ביער, היער היה עבה מאוד והשתרע על אלפי
קילומטרים. עבודה קשה עבדו היהודים וחלף עמלם זה
לא קבלו בלתי אם לחם במדה ולא לשובע. כעבור זמן
מה התחלנו רעבים. יהודים נאמנים לדתם מתו ברעב. כי
לא הסכימו לאכל מאכלי טרפה. הימים היו ימי קץ ואני
נוהג הייתי לשוטט ביער ושם מלאתי את בטני בפטריות
ובגרורי יער. הנשים וביניהן גם אמי עבדו בשדות
התבואה והיו מוכרחות לשים על רגליהן שלשה זוגות
גרבים כדי להשמר מפני הזבובים העוקצים, שעקיצתם
קשה ומסוכנת. פעם לא נשמרה אמי בשעת עבודתה
ונעקצה וחלתה אחר כך מחלת אנושה במשך שני חדשים
רצופים. הקיץ הסבירי הקצר חלף עבר ואחריו בא החורף
הארץ והקר. בחחיה התחוללו סערות ושטפי גשמים חזקים
אחר כך ירד שלג. ירד ולא פסק וכסה את כל הארץ
בטלית לבנה מבהיקה. הקור היה איום עד לבלי נשוא.
יום יום קרו מקרי אסון. לזה קפאה ידו, לזו קפאה
רגלה. טוב שמצאנו שם גורי עצים רבים והיינו כסיקים
בהם את התנור. בחורף התחילו גם הנשים לעבוד בכריתת
עצי היער. היתה זו עבודה קשה ומפרכת את הגוף

המתכוון מרוב קור. לא האמנו שנחלץ בזמן מן הזמנים
מן הקור הסבירי. אך לאשרנו החליטה הממשלה להסיענו
למקום נוח יותר.

ב

באחד הימים יצאנו לדרך ולא ידענו לאן יביאנו.
ידענו אמנם, שהממשלה החליטה להוציאנו מסיביריה,
אך לא ידענו באיזה מקום תישב אותנו. בתחלה עברנו
בספינה נהר גדול ובאנו לעיר טומסק. שם גודמנו לנו,
לשמחתנו, יהודים רבים. מטומסק יצאנו ברכבת משא
ונסענו בתוך יערות וערבות ימים ושבועות. עברנו דרך
ערים גדולות, כמו נובוסבירסק, אומסק, סטלינגרד.
בעיר זו עשינו חניה. העיר כבר שוחררה מידי הפולשים
הנאצים וראינה בחורבנה. כל הרחובות היו שוממים. בתים
רבים היו שרופים ושחורים. האדמה היתה הרוכה. שבירי
תותחים ואוירונים כסו את רוב הרחובות. לא הרבה זמן
עשינו בסטלינגרד, אך הספקנו לראותה היטב ולשמע על
כל הזועות שעברו עליה. על עמידתה האיתנה בפני
האויב הגרמני. משם עשינו אח דרכנו הלאה והגענו לקובאן.
חבל זה הוא אחד החבלים העשירים והפורים ביותר בארץ
ה.ס.ס. רבה שם התבואה ורבים שם הפרות. הקיץ ארך והחורף
אינו קר ביותר. חתישבו בכפר סמוך לעיר קרסנודר. זה
היה כפר גדול, כגודל עיר גדולה, והגענו אליו בעגלה
רתומה לשני שורים. שכרנו לנו דירה בבית אשה רוסית.
חיינו הוטבו בכפר זה בהרבה, לא היינו שם היהודים
היחידים. ישבו שם ששים יהודים ולא השתעממנו. הרוסים
ספרו לנו שיהודים רבים גרו בכפרם וכשבאו הגרמנים
תפשו וחמיתום במיתות משונות. לאחר שהסתדרנו נכנסתי
לבית הספר הרוסי, לכתה א', ולמדתי קרא וכתב רוסית.
המורה חתיסה אלי יפה והרשתני לא לכתב בשבת.
כבקשתי. עם בוא החפש עליתי לכתה ב'. את ימי הקיץ
בליתי בנעימים. יום יום הלכתי לחורשות וליערות הסמוכים
ולקטתי פטריות וגרגרים ושחקתי עם הילדים בכל מיני
משחקים. עבר החפש ושוב התחלתי ללמד בבית הספר
ועשיתי חיל בלמודי. עוד אני לומד והנה נתבשרנו שאנו
חוזרים לפולניה.

ג

בשמחה רבה יצאתי את רוסיה, כי התגעגעתי מאוד
על אבי ועל יתר בני משפחתי שנשארו בפולניה. אחרי
נסיעה מיגעת במשך חדש ימים הגענו לפולניה והתישבונו
בעיר ביטום. אחד מדודי יצא לעיר שגרנו בה עד פרוץ
חמלמה, לבקש את אבי ואת כל קרובינו, אך כעבור ימים
מספר חזר וספר שהפולנים אינם גותנים ליהודים לשוב

בעיר הזאת היה קבוצ בשם "דרור" ואני נתקבלתי
אליו והתחלתי ללמד עברית. פעם בפעם נשלחו משם
ילדים עם הוריהם לארץ ישראל וכמה שמחתי שגם תורי
הגיע! הדרך היתה קשה ורבת סכנות. מפני שעברנו את
גבול פולניה שלא על דעת הממשלה. באותו זמן לא
הרשתה הממשלה הפולנית לצאת את הארץ. הלכנו ברגל
בבוק ובבורות ואחרי הרבה יגיעות באנו לעיר טשטין.
מקום שכל היהודים העולים לארץ ישראל נתרכזו בו. משם
עשינו בליות המדריכים את דרכנו הלאה ובאנו לברלין.
שהיתה כבר מחולקת בין ארבע המעצמות המנצחות. כאן
נכנסנו לחלק האמריקני והתישבונו בבנין גדול והתודעתי
אל קבוצי ילדים רבים שבאו לפנינו, קבוצי "השומר
הצעיר" ו"גורדוניה". המדריכים טפלו בנו במסירות ובאהבה
והאכילו אותנו מאכלים טובים ואפילו שוקולדה קבלנו
יום יום. בינתיים באה גם אמי ואז עברנו יחד עם עוד
הרבה יהודים אל החלק האמריקני של גרמניה. שכנו
אותנו בכפר, בארמון הדור, מוקף הרים גבוהים מכוסים
יערות. סמוך לארמון זרם נהר יפה עשיר בדגים. היה שם
גם גן פרות גדול ואני אהבתי לבלות בו את הזמן ולאכל
מפירותיו הטעימים. התחלתי לבקר בבית הספר העברי
שנפתח בכפר ולמדתי בו עברית. פעם רצו מורינו הטובים
לגרם לנו ענג וערכו טיול אתנו לעיר פרנקפורט ובקרנו
שם בגן החיות המפורסם, שששת אלפי חיות מכל המינים
שוכנות בו. באחד הימים פגשה אמי קרוב שלנו, קצין
בצבא האמריקני, והוא העביר אותנו ואת סבי ואת סבתי
לעיר אולם. גם שם מצאתי בית ספר עברי שהמשכתי בו
את למודי. קניתי לי חברים טובים, פליטים כמוני, ויחד
בלינו את הזמן בלמודים ובמשחקים. אחרי שגרתי שם
שנתיים ומחצה הגיע תורנו לעלות לארץ ישראל. נפרדתי
מעם מורי וחברי ונסענו לצרפת ושם עלינו על אניה
קטנה והפלגנו. בדרך נתקלקל מנוע אחד ובקשי רב הגענו
לסיציליה. שם שהינו שבוע ימים ואחר יצאנו לדרך. היים
סער והאניה טלטלה מעלה מטה. פחד נפל על כלנו. רבים
חלו במחלת היים וגם אני טעמתי טעם מחלה משונה זו.
בכליון עינים חכיתי ליום האשר הגדול, בו אזכה לדרך
על אדמת ארצנו. והיום הזה בא. בשבת בבקר קרבה
אניתנו אל נמל חיפה — ולאשרי לא היה גבול.

אברהם נחום (כתה ז"ב)

שי לעולה

באחד הימים נכנס אל כתנתו מנהל בית הספר ואתו ילד חור ורזה, לחש משהו למורה ופנה אלינו: הרי לכם, ילדים תלמיד חדש בכתתכם. קרבו אותו אליכם והיו לו לחברים טובים.

המנהל הלך לו והמורה קבל את פני הילד בחבה ושאלו לשמו ולמקום מוצאו והילד ענהו בענוה ובקול נמוך על כל שאלותיו. לפי דבור הילד נכר שעולה חדש הוא. כשנגמר השעור הקפנו אותו בשאלות והוא ספר לנו שנולד בפולניה ושעלה לארצנו לפני חמשה חדשים. החבר החדש נתחבב עלינו מאד והחלטנו להגיש לו מתנה את ספרי הלימוד הדרושים לו. החלטנו — ועשינו. מיד הוטל מס על כל הילדים ולמחרת היום הביאו את הסכום ומסרוהו לאחד מחברינו שנתמנה גובה. התלמיד החדש התחיל להרגיש שמהו מתרחש סביביו אך לא ידע מהו הדבר. המגבית הצליחה מאד, כי כל ילד תרם מכספו בעין יפה. משנקבץ כל הסכום הלכנו לחנות ספרים וקנינו את ספרי הלימוד. עטפנו אותם וארזנום יפה. חכינו לשעת המחנך, כי רצינו שהוא ימסור בשמנו את חבילת הספרים לידי התלמיד. בשעת ההפסקה ספרנו למחנך את כל הענין והוא שמח על כך מאד ושבח אותנו. צלצלו. כל הילדים נכנסו לכתה וישבו ועל פניהם רחפה בת צחוק קלה. המחנך רשם בתחלה את שעורו ביומן ואחר כך קרא את שם התלמיד והוא קם נבוך מעט. המחנך פנה אליו ואמר: חבריך, תלמידי כתה ז', שמחים להגיש לך מנחה צנועה זו לאות ידידות ורעות. רמו לאחד התלמידים והוא נגש אליו וקרא מכתב בדרכה לחבר החדש ומסר לו את החבילה. ברגע הראשון לא הבין הילד מה לעשות בחבילה, אך משנתברר לו שזוהי מתנת הכתה הסמיך וחדה לחברים.

אותו יום היה יום שמחה לכל תלמידי כתנתו.

אריה מור (מורבניק) (כתה ח"ב)

שְׁנֵתִים בְּכֶפֶר יְלָדִים

באחד מימי החפש, לפני שנתיים, נתבשרתי שאני נוסע לשפיה, ללמד שם בכפר הילדים. כמובן, ששמחתי מאד לעזב את העיר על כל שאונה והמונה ולחיות בכפר שקט וללמד שם ענפי חקלאות שונים. אולם משקרבו ימי הפרידה מעם בני משפחתי וחברי פגה השמחה והתחלתי כבר מתגעגע עליהם. הגיע יום הנסיעה ואני עם עוד ילדים מספר עלינו על המכונית ויצאנו את ירושלים. כשעברנו בדרך לטרון לא העליתי כלל על דעתי שיום יבוא והיא תהיה ברשות הלגיון הערבי לעזמת זה לא תארת לי עצמי שרמלה העיר הערבית תהפך לעיר עברית. אחרי נסיעה ארוכה ומשעממת הגענו לזכרון יעקב ונחנו שם. כעבור זמן מה הגיעה מכונית משא של כפר הילדים והסיעתנו שמה. הדרך לכפר דרך קשה. בלתי סלולה, ועוברת בין שתי שורות עצי שטים, וביניהם מזדקר ברוש גדול ויפה שלא ראיתי כמוהו ליופי. עוד אנו נוסעים והנה אני רואה מרחוק שער ועליו מתנוסס השלט: כפר הילדים מאיר שפיה. נכנסנו אל

הכפר וירדנו מהמכונית ומיד הקיפנו ילדים רבים שקדמו את פנינו בידידות ובאחזה. אף על פי כן הרגשתי באותה שעה רגש של בדידות מכאיבה בין ילדים טובים אלה. שצריך הייתי להתרגל אליהם ולחיות מרגע זה והלאה בחברתם. בינתיים נגשו אלינו המטפלות והן הכניסו אותנו אל הכתות ועזרו לנו לסדר את חפצינו. כחדש ימים עבר עד שהתחלתי מתרגל אל חיי הכפר, אך משהתרגלתי אליהם הייתי מרגיש עצמי בתוכם יפה, כאחד הותיקים. בזמן הראשון העסיקוני בעבודה שלא ענינתני ביותר ואני שאפתי לעבוד בענף שיש בו בהמות ועור פות. ואמנם שמחתי מאד משעה שנכנסתי לעבוד בלול. שם היתה עבודתי מענינת ומגוונת ועסקתי בחלוקת מזון לעופות, בנקוי הלול, בהכנת האוכל ואף למדתי שם לטפל בפרגיות. מכאן עברתי לעבוד ברפת. לא אכחד, שבזמן הראשון פחדתי מפני הפרות בעלות הקרנים הגדולות, אך בהמשך הימים סר פחדן ממני והתקשרתי אליהן וטפלתי בהן בחבה, יצאתי עמהן למרעה. נקיתי את רפתן ולמדתי להכין להן את בלילן. ובימים ההם, בימי עבודתי ברפת, פרצה מלחמת השחרור. הכפר התחיל לבצר את עמדות המגן שלו. דלים היינו עדיין וחסרי גשק ולא עוד אלא שבאו אלינו מטעם ההגנה לקחת מאתנו את שני הברנים שהיו לנו. אך כשנודע לנו כי הם נשלחים לירושלים — נתנום ברצון, ושמחנו כי תרמנו את חלקנו להצלת ירושלים. בכפרנו הוקם מחנה אמונים של צה"ל ומעתה היינו בטוחים מצר ומאויב. זוכר אני, שיום אחד, כשחילינו הצעירים היו עסוקים באמונים בנשק, הגיעה פתאם למקום מכונית בריטית ומיד הסתר הכל — כאילו לא היה דבר. כשעזבו הבריטים את הארץ התחילו חילינו להשתמש בנשק בגלוי. ברגשי גאווה וקנאה הבטנו, אנו הילדים, אל המבוגרים המתאמנים בנשק לשם גאולת המולדת. עברו ימי האימים והכפר שוב חזר למצבו הקודם ושוב חזרנו אל טיולינו המענינים, טילנו לכל הרי הסביבה, לבת שלמה, לחומת הסלע ובקרנו גם במפעל "סולל בונה". פעמים שבקרה בכפר התזמורת הארץ ישראלית וענגתנו בנגונה הנפלא. גם הצגות רבות ראינו בכפר וביחוד התרשמתי ממסעות בנימין השלישי. אך הגיע גם זמן הפרידה מהכפר שנתחבב עלי ביותר. עם דמדומי ערב ירדתי למשק ושוב בקרתי את הרפת ואת הלול ונפרדתי מעל העוף והבהמה. נפרדתי ממורי ומחברי כתתי וחזרתי לירושלים והפעם — לירושלים הבירה!

אלי שטינברג (כתה ח"א)

כֶּזֶה הָיָה יוֹם "בֵּר מְצוּה" שְׁלִי

עוד בהיותי קטן חלמתי עליו, על יום גדול זה בחיי, בו אעשה לבר מצוה. חולם הייתי עליו בלילות ורואה את עצמי מהלך בין שולחנות ערוכים ובין הרבה אורחים מסובים, או עומד בבית הכנסת, נרעש ונפחד, ומגביה בעזרת אבי את ספר התורה הכבד. ואמי יושבת באותה שעה בעזרת הנשים, מציצה אלי, ובוכה מרב שמחה. אבי ואמי הבטיחוני שיערכו לי יום בר מצוה מפואר ואני צפיתי לו בכליון עינים. אך לצערי הרב לא זכיתי ליום שמחה זה. אבי חלה ובמצב קשה העבירוהו לבית החולים "הדסה" ואני לבי נשבר בקרבי. הגיע הזמן להתחיל

יצחק וינשקר (כתה ח"א)

יוֹם הַנְּשִׂיא

(במלאת לו 75 שנה)

ללמד את ברכות התורה ואת ההפטרה אך לב בני משפחתנו לא היה נתון לכך כי היינו כלנו שבורים ורצוצים עד מאד. ימים עברו ובא עלי היום המר ביותר בחיי אשר לאחריו התחלתי לומר יום יום קדיש. יום בר מצוה שלי הגיע. אני קם בבקר השכם בעוד הכוכבים נוצצים ברקיע, נוטל בידי תיק קטן שחור ויוצא מן הבית לפני לבית הכנסת להניח שם בפעם הראשונה תפילין. אני פותח את התיק השחור ועיני חשכות מראות: התפילין תפילין של אבי היקר. אני מניחן על ראשי ועל ידי ובוכה בלי הפוגות.

כזה היה יום "בר מצוה שלי".

דוד צוקרמן (כתה ח"ב)

הַיֵּדִיד הַנָּאֵמָן

באחד מימי החרף הקרים, חרף שנת תש"ט, יצאה פלוגת חילים לכבוש את אחד המשלטים אי שם בארץ. כשהתקרבו אל מחוץ חפצם, הרגיש בהם האויב ופתח באש קטלנית. הפלוגה נסתה להסתער, אך אבדה כמה מאנשיה והוכרחה להסוג. החובש של הפלוגה, יוסף, שמע פתאם אנחה, הסתכל וראה שאחד מהחילים נופל. הוא מהר אליו וראה כי החיל נפצע בגבו. היה אז ליל סופה וקול הרעמים יחד עם שאון היריות גרמו שהפלוגה לא הרגישה שיוסף והפצוע נשארו מאחוריהם. יוסף קרא להם אך קריאותיו היו לשוא.

הוא העמיס את הפצוע על שכמו והחל לצעוד. אחרי עברו כמחצית הק"מ תש כחו והוא צנח ארצה. כל הזמן היה הפצוע חסר הכרה. בראותו זאת הבין שמצב הפצוע בכל רע ויש להביאו לבית החולים במהירות האפשרית. אור יוסף את שאר רית כחו ונשא את חברו. מרב טלטולים ויסורים חזר הפצוע להכרתו, וכשהבין את הנעשה בקש מיוסף שיניחו לנפשו. אך חברו לא עזבו. בגשם וברוח עשה את דרכו הלאה, הלאה, ועם אור הבקר הגיע למקום ישוב. אך לוקה הפצוע לבית חולים, נפל יוסף והתעלף מאפיסת כוחות. לאחר כמה חדשים, כשנערך מצעד של צבא ישראל, קבל יוסף את "אות הגבורה" על מסירותו לחברו.

אברהם דנון (כתה ח"א)

הַגְּבוּר הָעוֹר

באחד הימים הלכתי ברחוב וראיתי בחור עור, פניו היו חבושים, בידו מקל ובו גשש ורצה לחצות את הכביש. התנועה היתה רבה וחששתי שמא יקרנו אסון. נגשתי אליו והצעתי לו את עזרתי וחציתי עמו את הכביש. כשעברנו לעבר השני של הכביש ספר לי החבור כיצד נתעורר: בימי מלחמת השחרור יצאנו להתקפה על האויב. קבוצתנו היתה קטנה והאויב, שמספר אנשיו היה רב מאתנו פי כמה וכמה, המטיר עלינו אש קטלנית. אחדים מחברי נפלו פצועים פצועי מות ואני נפגעתי בעיני ונתעורתי. חברי הוליוני לבית החולים ושכבתי שם שבועות רבים, אך כל עמלם של הרופאים לא הועיל לי ואני נשאאתי נכה. עור אין עינים. המעות נראו בעיני בשמעי את דברי החבור הגבור, שהקריב את אור עיניו על מזבח שחרורנו. זכרתי את ימי המלחמה ואת גבורי ישראל שנפלו בקרב ונפרדתי מעם הגבור העור והלכתי מדוכא הביתה.

"יחי נשיא מדינת ישראל!" — קריאה זו הגיעה לאוזני עוד בערב יום הולדתו של הנשיא. ביום הולדתו לבשתי בגדי חג ויצאתי מביתי לפני לבית ספרי והנה הכל רץ לפני. היום יום חם ונעים כאחד מימי האביב. השמש זורחת. הצפרים אומרות שירה וכל היקום חי ועליו. מעל הגזוזטאות מתנפנים המלון דגלים ודגלונים. חג היום. מדינת ישראל חוגגת את יום הולדתו השבעים והחמשה של נשיאה הראשון הד"ר ח. ויצמן! באתי לבית הספר ולא הכרתיו כמעט. כלו לבש חג. החצר מקושטת. במרכזו הוקמה בימה ותרן ודגל הועמדו. אף כסאות לשבת עומדים מסודרים שורות שורות. אל הקיר תלויה תמונת הנשיא כשהיא עטופה עלי ירק. האות נתן והחגיגה נפ" תחה. תלמיד אחד קרא פרק מתהלים. המנהל מר מ. אילן נאם ברגש נאום קצר וברך את הנשיא בשמו ובשם כל המורים והתלמידים. אחרי דבר מורנו מר י. דביר והזכיר בנאומו שעוד לפני חמש שנים, בהיות הד"ר ויצמן נשיא ההסתדרות הציונית, ברכוהו, לאמר: "מי יתן ותזכה להיות נשיא מדינת ישראל". אשרינו שברכה זו נתקמה. כתם הנאומים והברכות צעדו תלמידי כל הכתות, החל מהכתה א' ועד כתה ח' מסביב למגרש בית הספר. כל כתה נשאה ברמה את דגל ישראל שהוכן על ידיה. בשירת "התקוה" נסתים הטכס. תלמידי הכתות הגבוהות ערכו תהלוכה ברחובות הקרובים לבית הספר וקהל רב קדם את פניהם במחאות כפים. כשחזרנו לבית הספר ערכנו תחרות ספורט בין תלמידינו לבין תלמידי הגימנסיה סוקולוב — וידנו היתה על העליונה.

לכבוד הנשיא החלטנו לטעת שבועים וחמשה עץ כמנין שנות חייו והמפעל נשלם ביום ו' בטבת. בו ביום הראו לנו את השי המוגש לנשיא: מגלת ברכה, כתובה כתב הדר, על קלף ונתון בתוך נרתיק עץ זית, מעשה ידי אמן. יחי נשיאנו הדגול כעץ שתול בלבה של מדינת ישראל, יאריך ימים ויזכה לראות בפריחתה של מדינתנו הצעירה!

הפּתל הגלמוד

עצוב ועצוב עומד הכתל המערבי, שריד מחמדנו מימי קדם, בקרב עם נכרי ועוין.

יחיד ובודד עומד כתלנו ומצפה לבניו שרחקו ממנו בכח הזרוע.

לא תמיד היה בודד. זוכר הוא שיום יום בקרוחו אנשים רבים. מכל קצוות עולם נהרו אליו בני עמנו לשפך לפניו את לבם, להתפלל לו, כי יחיש את גאולתנו.

בימי אבל ובימי מועד ושמחה עמדו לפניו ונשקו את אבניו הקדושות.

עתה עומד הוא בודד. אין איש סר אליו. אין רואהו. אין מבקרהו. הנשכח כתלנו? הנכרת זכרו מלבנו?

לא! לא! בני ישראל לא שכחוהו ולא ישכחוהו לנצח. איך אפשר לשכח כתל קדוש זה אשר ספג אל קרבו את כל יסורי העם, איך נשכחוהו הוא סמל חי לעם חי וקיים העומד איתן, אחרי כל צרותיו שעברו עליו!

הזכר יזכיר כתלנו לאויבים באבניו הגדולות והחזקות את רוח ישראל העזה ואת גבורתו ופחדו יתקפם.

הלעולם יעמד הכתל לבדו? לא. בוטח הוא בבניו שישבו אליו. הוא עומד בקומתו הזקופה ורואה את בניו הולכים קומי מיות, פורצים קדימה וכובשים את מולדתם ומבססים את מלכותם וחזקה אמונתו שגם תורו יגיע, שגם הוא יגאל בקרוב ולא יוסיף עוד לעמד בודד ועצוב — "ושבו בנים לגבולו".

ר. פרנקל (כתה ו"ב)

רמת רחל

רמת רחל! עודני זוכר אותך מימים עברו, כשהחיים שקקו בך. מגרשך מלאו ילדים עליונים ועציר נתנו פרי רב. ואיך הפכת לעי חרבות! רק בית אחד נשאר מכל הקבוץ הנחמד ואף הוא מנוקב ככברה מכדורי האויב. לא על נקלה ולא במהרה הוכרע גורלך. שבע פעמים עברת מיד ליד ואחרי מלחמה עזה נשארת בידנו, בידי המגנים הצעירים והאמיצים. אך עדיין

עודד שפירא (כתה ח"ב)

מחיי הפתח ח"ב

כתה ח"ב שבבית ספרנו ידועה כמעט לכל התלמידים בפעולותיה הרבות. עם בחירת ועד הכתה נכנסו החברים במ" לא מרצם לעבודה צבורית. הכתה קושטה בחומר תמונות מגוון הכולל מפעלי התישבות, מלחמת ישראל לחרותו ועוד. רוח אחדות ואמון שוררת בין כל חברי הכתה ורוח זו היא המאפשרת סדורם של טיולים, אספות וחגיגות. בשנת תש"ט נערכו בכתה שתי מסבות. האחת לכבוד חג הפסח והשנייה לסיום שנת הלימודים. המסבה הראשונה נערכה בצורת אפתעה

את כלך חרבות. מקוה אני שלא ירחק היום ואת שנית תתנוססי על הגבעה הטובעת כלה בשפע של ירק ועץ ושבת והיית תפארת לירושלים, כאשר היית. אנו חיבים לך, רמת רחל, תודות רבות, כי רק בזכות גבוריך, שגלחמו בך בחרף נפש על כל שעל אדמה, לא נכבשה ירושלים. קרית משושנו, בידי הצרים עליה, מבקשי רעתה. עתה את בידנו ויום יבוא ואת לא תהיי עוד ישוב ספר קטן, כי אם תגדלי ותתפשטי עד למרחוק — והאויב ממך והלאה יהיה.

בנימין כהן (כתה ז"ב)

בקורי האחרון בעיר העתיקה

באותם הימים הקשים, בהם היתה ירושלים העתיקה נתון נה במצור, היו יורדים אליה בשירות מלוות על-ידי חילים אנגלים מזוינים. באחד מימי ניסן תש"ח החלטנו אני ואחי לרדת לעיר העתיקה — ויהי מה! רצינו לבקר שם את אחינו, אך ידענו שהורינו לא ירשנו לרדת שמה, כי גדולה היתה הסכנה. הערבים ירו על ימין ושמאל ורבים, רבים נהרגו. לא גלינו את החלטתנו להורים ולמראית עין לקחנו חבילת מזונות על מנת להעבירנה בידי אחד מבני השיירה. באנו אל חצר הסוכנות ושם חכו כבר המוני אנשים שבאו למסור את חבילת-תינהם. כעבור זמן מה באו מכוניות והאנשים שמו בהן את חבילתיהם. בא קצין אנגלי וקרא: "כל הילדים אליו!" לא הססנו ונגשנו אליו ואתנו היו גם שתי ילדות. המכוניות נסגרו. את ארבעתנו הכניסו למכונית משורינת. שני חילים אנגלים התישבו במכונית ואחד מהם כון את מכונית היריה — ונסענו. כעבור רבע שעה הגענו לעיר העתיקה, לשער ציון. השוער הערבי פתח את השער ונכנסנו פנימה. ראינו שפני התושבים היהודים קודרים ועצובים ואמרו לנו שבחור אחד נהרג ועכשו קוברים אותו. לאחר חפזים מרובים מצאנו את אחינו והוא שמח מאוד לקראתנו. שני ימים שהינו בעיר העתיקה וראינו את הערבים בעמדותיהם. האנגלים היו מטיילים ברחובות בבטחון ובקומה זקופה. בחורינו האמיצים עמדו על המשמר, בלי נשק כמעט, אך גם בלי מורא ופחד. ביום השלישי חזרנו עם החילים האנגלים העיריה והורינו רקדו מרוב שמחה, כי חרדו מאוד לשלומנו.

מהי בית-הספר

למחנך ולתלמידים גם יחד. בשעת ההכנות היתה הכתה נעולה ולא נתנה רשות כניסה לשום איש ודבר זה נתן מקום לנחשושים שונים. אפילו המחנך לא ידע את פשר "הנעילה" הזאת. הגיעה שעת הצלצול והפתחת כלם ראו הנכנסים לפנייהם שולחנות מקושטים ועליהם מטעמים רבים והיתה גם תכנית מלווית מעניינת שהשביעה את רצון האורחים והתלמידים. המסבה השניה לא היתה מסבת אפתעה. הכל ידעו את תכניתה לפרטיה, אבל נוספה אפתעה אחרת בסדר הקשונים. שרשרות עשויות גיר צבעונין היו תלויות באויר ולמטה מהן ישבה הכתה כשלירה יושבים מורים מחמנים וביניהם גם המנהל מר מ. אילן ותוד מרת הנעימה להם את שעת אכלם. תזמרת זו היתה מרכבת

"היום" והשם". בו ברגע דופק הלב מפחד: מי יודע איזה מכשול הכין לנו המורה? אך כשהוא כותב את התרגילים על הלוח, נעשה לנו קל והפחד סר. הנה יושבים כלם כפופים על גבי הגליון, חושבים ופותרים תרגיל אחד תרגיל ובאין מעצור ממשכים ומשתדלים לגמר את התרגילים לפני הצלצול. אחר הבחינה משוים הילדים הרכים והאמיצים את תשור בותיהם לפי זכרונם וראו זה פלא: המלחמה שפרצה לפני הבחינה, נשכחה — אין רעש ואין המולה.

אליעזר ויסהופ (כתה ו"א)

רפוי השנים

עודני יושב וחושב על מה לכתוב, נשתרבעה לשוני בין כמה סדקים שבין שני, ואני נזכר ששלשום עקרו לי כמה שנים. ומרפאת השנים עמדה לפני כמו חיה: כאן עוקרים שן, וכאן עושים "סתירה" ושועת ה"מעונים" ממלאה את היכל המרפאה. היתה לי הרגשה בלתי-נעימה, ופתאם הבריק רעיון במוחי הרי לפניך גושא לחבור, אמרתי ועשיתי.

כיצד מגיעין למרפאה זו? הבה ואספר לכם. עליכם לדעת, שאני לומד בבית הספר תחכמוני. ומדי שנה בשנה נכנסים לכתתנו כמה רופאים ובודקים את השנים. השנה קרה הדבר בשעת התנ"ך. רופא מטעם בית הבריאות בלויית אחות נכנסו לכתתנו בדיוק כשהיינו משוחחים על ירימיהו בחצר המטרה

מאקורדיון, מפוחית, כנור ומגדולינה. בזה נסתים תפקיד הועד בשנה שעברה. השנה נבחר הועד בשני קל ונכנס במשנה מרץ לתפקידו. קשוטי הקירות החלפו בתמונות אישים חשובים בישראל. נערכו שוב טיולים. הראשון, בסוכות, להר הרצל, והשני, בחנוכה, לקרית ענבים, מעלה החמשה ואבו גוש. כדי לגוון מעט את ההפסקות בימות הגשמים השיגו חברי הועד מספר משחקים אשר בהם מועסקת כל הכתה. אבל בזה לא נסתים עדיין תפקיד הועד. מרובה המלאכה אשר לפניו ועוד ידו נטויה לפעל ולעבד.

איתן מוטס (כתה ה"א)

בחינה בחשבון

יום הבחינה הגיע. בכתה רבה התכונה, אלה מכינים מכ- שירי כתיבה, אלה עוברים על תרגילים ומתכוננים ללמד את כל התורה כלה על רגל אחת. רכי הלבב מבקשים אמצעים לדחות את הבחינה או לבטלה לגמרי: לאחד אין עפרון, לשני אין מחברת ולשלישי כואבת היד. אך הילדים האמיצים דור-שים לקיים את הבחינה — ויהי מה.

הוכוח בין שני המחנות הולך וגובר. רעש והמולה בכתה. אין המחנה האחד גובר על יריבו. ברגע אחד נדמו הקולות והרעש נפסק. המורה הופיע בדלת הכתה ובבת אחת ישבו הילדים, ילד ילד על מקומו. מתוך הדממה הדקה נשמע קולו של המורה: ילדים! הוציאו גליונות ורשמו: "בחינה בחשבון".

והמתיחות הגיעה לשיאה. האחות קראה בשמותינו והתלמידים נגשים בזה אחר זה אל הרופא ופותחים את פיהם. הרופא קורא "מינוס", "פלוס", "נקי מרקבון" וכו' והאחות, פנקס פתוח לפניו והיד כותבת. כשהגיע תורי פתחתי את פי והרופא אמר: פתח פיד! ואפתח את פי בכל כחי, כארי משחר לטרף וחברי מתאפקים לבל יפרצו בצחוק, והנה שמעתי שהרופא אומר: "פלוס", שמחתי בלבי בחשבי כי אפטר מטפול ואתגר עם חברי בעלי ה"מינוס". בסוף הבדיקה הודיע הרופא כי כל אלה שקבלו "פלוס" חייבין טפול — "התחרבנו" כהוגן!

ובכן — קבלתי עלי את הדין. ביום ששי הלכנו חבריא שלמה למרפאת השנים אשר בבית הבריאות. זו היתה חברה עליזה למדי. האחד חבר "קדיש" על שניו האומללות, ואני נשאתי קינה על חברי שנשארו בכתה ונבחנו בשעה זו בדק דוק, כך התלוצצנו והתבדחנו עד הגיענו אל בית הבריאות, שם מצאנו ילדים אחרים שגם הם נידונו לטפול. נרשמנו, אני ועוד חבר נקראנו ראשונים. נכנסנו ככבשים מובלים לטבח והתישבנו על ספסל המחכים. חברי נגש ראשון, הוא צעד באון וישב על הכסא. המכונה החלה מזומזמת וקודחת בשניו. התפללתי בלבי שגורלי לא יהיה כגורלו. מדי פעם בפעם שלח אלי מבט המביע כאב וצער. אנוחות מספר של חברי בשרו לי כי עוד מעט יגאל מיסוריו ותורי יגיע. כשקם חברי רמז לי שאלך לרופא השני. מאחרי הדלת לחש לי: הרופא שסתם לי את השן אכזר הוא... עוד לא כלה את דבריו ונקראתי לרופא השני. הסתכל הרופא בשני והביא מיד צבת קטנה וכהרף עין עקר לי שנים אחדות מבלי שהספקתי להרים קול צעקה. השד אינו נורא כל כך — אמרתי בלבי.

בדרכי חזרה לבית הספר מסרו בידי ילד מכתה א'. הדבר

גם אנחנו רוצים לכתוב!

(חבורי חברינו הקטנים)

א

ט י ו

בבקר יצאנו, אחרי המפקד, מחצר בית הספר, לטיול והלכנו ברחובות העיר עד שהגענו אל השכונה מוצרנה. מוצרנה היא שכונה ישנה, בתי הרוסים למחצה והמחסור במים שם גדול. צלינו על גבעה אחת וראינו משם את העיר העתיקה. מרנו מר פרמי הקפי בדרכים אלו הנקניקו לתוף מנהרות אחרות. "חשך מזהר" היה שם ופחדנו במקצת להקנס. אבל התעודנו ונקנסנו, וחלנו עד שהגענו לסוף המנהרה. כאשר יצאנו לאור העולם הסבירו לנו המורים איך נצרכה מלחמת השחרור של צמנו והתפצלנו מאד מאד. אחר כך הביאנו לקבר דוד. תלמידים אחדים הדליקו שם נרות, קמנהג ישן. נהנינו מהטיול מאד, אף על פי שחורנו הביתה צמדים ויגע.

אליהו דואק (כתה ד"א)

ב

פ ל ב י

לשכנינו הייתה בלבה קפה שאהבתי מאד. פעם הקליטה גורים אחרים ובקשתי מאת שכנינו שימנו לי אחד מהם והם מקאו את בקשתי ונתנו לי גור נחמד. קודם כל בנתי לו מלונה בקצר והתחלתי לטפל בו. השקיתי יום יום סלב האכילתי קדם כך והוא גדל ונצפה לקבל קפה מאד. הוא אהבני והיה כרוך אחרי וגם אני אהבתי. פעם, ביום השבת, יצאתי לטיול עם הורי והפלב רץ אחרינו. כשהגענו לרחוב הרצל הבחין פלבי בקלב אחר ורץ לקראתו. פתאם הגיעה מונית ומיד מהרתי להציל את פלבי ועוד מצט ונדרכתי. אבל אני נצלתי ופלבי נהרג. כשתורנו הביתה התאבלתי על פלבי המסכן ובכיתי מר ולא שחקתי עם חברי כל הערב ההוא. ועד היום אינני יכול לשכח את פלבי הקביב.

זהר גיניאו (כתה ד"ב)

משה רמב"ד

מראשוני תלמידינו היה, משנות תר"ע — תרע"ד, גמר את בית הספר למסחר, שליד ביהמ"ד למורים העברי, פקיד ותיק בבנק ברקליס בירושלים, מבוגר תלפיות, נרצה בידי מרצח ערבי ביום ב', ט"ז בטבת תש"ח. ת. נ. צ. ב. ה.

דוד בן זאב הי"ד

ג

איך הגעתי לזה ציון

לפני שבועות מספר, ביום השבת, הלכתי עם אבי לטיול. באנו עד בית קברות ערבי ומשם הלכנו לרחובות המרובים של ירושלים והגענו לאוניברסיטה שבמקומה הקדש. צלינו על הגג וראינו משם את העיר העתיקה. אחר וקנסנו לסמטא אחת ובאנו לשכונת "מין משה". בדרךנו הרצה לי אבי באינו דרך נסע האוטו אל העיר העתיקה בימי שלום. נזכרתי בימים שבהם הלכתי עם הורי, כבי וסבתי להתפלל ליד הפתח המערבי. בפעם האחרונה היינו שם לפני פשגות, בחד הסכנות, והתארגנו בקפה מפארת של רב אחד. וצקשו בעמדי מול החומה ובקראתי את הבתים הפזוקים סביבי, הרגתי: מי יורע איזה הרס נצפה מצד חומה? אבי העיר אותי ממתשבותי, באמר: הנה שני

גבורי האמה

תלמיד מחזור י"ב (גמר את בית ספרנו בשנת תר"ץ). חבר ההגנה מנעוריו. שרת שלש שנים בחיל הספר ועלה בו לדרגת קצין. בפרץ מלחמת השחרור נחלץ לצבא ישראל. נפל בקרב בדרך בין תלפיות ורמת רחל ביום 7 לחודש יולי, 1948. אחרי מותו קבל את התואר סגן. ת. נ. צ. ב. ה.

בצלאל פרחודניק הי"ד

בעודנו רך בשנים עלה עם הוריו מפולניה ובשנת תרצ"ה נכנס לבית ספרנו, לכתה ה' וגמר בו את חק למודיו בהצטינות בשנת תרצ"ח, במחזור העשרים. היה תלמיד בעל כשרון וחרוץ. המשיך את למודיו בבית הספר התיכון שבבית הכרם וגם בו התבלט כאחד התלמידים המוכשרים ביותר. את השכלתו הגבוהה קבל בטכניון והוכתר בו בתואר מהנדס. היה חבר מסור להגנה ובצע כמה מבצעי מלחמה אחרים וביום כבוש חיפה, ב"ג בניסן, תש"ח, נפל בקרב יחד עם שבעה עשר חברים לוחמים. ת. נ. צ. ב. ה.

חילים ערבים מהלכים על החומה. נשאתי את ציני וראיתי למולם גם שני חילים ערבים השומרים על גבול שטח ההפקר. רצינו לחזור הביתה, אך נודע לנו שאין מצב בדרך זו והלכנו דרך שביא אחר ויצאנו אל השדה. פה קשתה ההליכה מאד. פה ושם ראינו שלטים המזהירים מלכת במקומות האלה, מפני סכנת מוקשים. התלכנו לשוב על עקבותינו והלכנו — והנה אנו רואים את עצמנו בשדה חדש לגמרי ונבינונו שעשינו סבוב גדול. ומה רבה הייתה אפסותנו כשראינו והנה אנו עולים להר ציון. מאשר הייתי. בקרנו בקבר דוד המלך וראינו ספרי תורה קרועים שהובאו מקל ארצות הגולה. זמן מה טילנו על גג אחד הבתים הקרויים ואחר שבו הביתה.

אכן הנה זה טיול נהדר.

צבי קרוין (כתה ג"ב)

פנת הספורט

— החורף הקשה "טרף" את לוח הזמנים שנקבע לעבודת הספורט בבית ספרנו. התחרויות בכמה מענפי הספורט השונים נדחו מפני הגשמים המרובים, ורק התחרות אחת, במחניים ובהדיפת כדור ברזל, נערכה בין הנבחרת של בית ספרנו לבין הנבחרת של בית הספר "ע"ש סוקולוב". בשני המקצועות הנ"ל היתה ידנו על העליונה.

— נתקיימה גם פגישה אחת בין כתתית בה נצחה נבחרת כתה ו"א את ו"ב.

— זה שבועות אחדים שאנו מוכרחים להמצא בכתות ולהסתפק בהוצאות על המתרחש בספורט בארץ ובעולם, וזה בשל הגשמים ובשל חוסר אולם להתעמלות. נקוה שעם גשוגה של מדינתנו יתרחב גם בית ספרנו ויוקם בקרוב אולם להתעמלות הראוי לשמו, שבו נוכל לנהל פעולה ספורטיבית סדירה בעונת הגשמים.

— גם תכנית "אות הספורט" לא יצאה לפועל כפי שנקבע, בגלל הסיבות הנ"ל, אולם בזמן הקרוב ביותר נתחיל במבחנים כדי לתת לתלמידים אפשרות להבחן בשליש השני של שנת למודים זו ולא בשליש האחרון, לתלמידים הנחשלים נתנת איפא, הודמנות לחזור על המבחן לפני סוף שנת הלמודים.

— שתי קבוצות עומדות לבקר בארץ בחודש פברואר:

מקורב ומרחוק

(ידיעות שונות)

— ירושלים, בירתנו הנצחית, משמשת עדיין "סלע המחלוקת" בין ארגון האומות לבין מדינת ישראל. עצרת האו"ם החליטה החלטה פוזה, שאין לה כל סכויים להגשימה לעשות את עירנו הקדושה לעיר בין לאומית. מדינת ישראל הודיעה שלא תותר לעולם על ירושלים בירתנו. ב"ג בכסלו עלו רבבות תושבי ירושלים להר הרצל ונשבעו את שבועתנו המסורתית: "אם אשכחך, ירושלים, תשכח ימיני" והביעו את התנגדותם הנמרצה לבינאומה.

— בכ"ג בטבת נפתח קו אניות חדש בין ישראל, ארה"ב וקנדה.

— בט"ו בשבט הודיעה איטליה על הכרתה המלאה בישראל. קדמו לה בהכרה זו ארצות בנולוקס (בלגיה, הולנד ולוקסמבורג).

— בא"י בשבט הובא ארוננו של הקולונל אליעזר מרגולין ז"ל, הקולונל המנוח היה ז"ש רחובות שנדר בימי עלומיו

האחת היא "נאשא קרילן" מיוגוסלביה, שהגיעה לגמר במשחקי הגביע של המרשל טיטו. המשחק הראשון של הקבוצה יערך ב-4 לפברואר בתל-אביב.

הקבוצה השניה היא הקבוצה הטורקית פנרבצ'ה. משחקה הראשון יתקיים על מגרש "הפועל" יפו ב-18 לפברואר.

אפשר ששתי הקבוצות תשחקנה בירושלים נגד קבוצות ישראליות ולאזהדי הספורט במקום יהיה זה מאורע גדול.

— המרכז העולמי של "מכבי" קבע את א' דחיה"מ סוכות תשי"א (27 לספטמבר 1950) ליום פתיחת "המכביה" השלישית.

כידוע נתקיימו בשנים תרצ"ב תרצ"ד שתי מכביות ומאז ועד היום נפסקו החגיגות הנ"ל בגלל מאורעות 39—1936, מלחמת העולם השנייה ומלחמת השחרור שלנו. עם הקמת המדינה החליט המרכז העולמי של "מכבי" לחדש את "המכביה" ומקוים שישתתפו בה מאות ספורטאים יהודים ממדינות שונות בעולם וביניהם ספורטאים ידועי שם כגון: ארזין מונדשין מארצות הברית (הקופץ לגובה 2.05 מטר) והגב' אוסטרמיאר מצרפת ואחרים.

ק. ריב ק

בבית ספרנו

נאם נאום נרגש על משמעות החג ועל חידוש נשיאות ישראל. היו גם פרקי זמרה ונגינה. לפני תם הטקס הוכרו על תשורת הילדים לנשיא: מגלת קלף ונטיעת 75 עצים, עם קריאת "יחי נשיא ישראל" ושירת ההימנון הלאומי בסתימה החגיגה.

— ביום י"ג בכסלו השתתפו תלמידי הכתות הגבוהות בהפגנה למען ירושלים היהודית ובהשבעת התושבים, שבועת אמונים לה, בהר הרצל.

— בכ"ה בכסלו נחוגו חגיגות חנכה בכתות הנמוכות.

— ב"ז בטבת חולקו לתלמידים תעודות השליש הראשון. — בית ספרנו רכש לו מכונת קולנוע משוכללת ובכ"ט בטבת הוצגו לתלמידים בהצלחה מרובה הסרטים הראשונים: (1) תעשיית החלב (2) מעשה האפיה והמחזה המרתק "דמעת הנחמה הגדולה".

— בט"ו בשבט נערכה חגיגה גדולה ע"י כל הכתות. בתכנית היו נאום המנהל, מקהלה ודברי תלמידי כתות שונות. לרגל מזג האוויר הגשום נתקיימה החגיגה באולם המוסד.

— אנו נותנים בגליון זה את תמונת המחזור ל"א, שלא יכלה לבוא, מסבות טכניות, בגליון האחרון לשנת תש"ט, שמות תלמידי המחזור הזה פורסמו באותו גליון.

— חברי מערכת "חברנו" לשנת תש"י הם: כהן עזרא (כתה ח"א), שפירא עודד (כתה ח"ב), התלמידים מתבקשים לפנות לחברים הנ"ל בכל עניני המערכת.

אחרי מטתו של תלמיד

(לזכר אפרים בן לוי יוסף דבשני ע"ה, נפטר בכ"ג בטבת) התלמיד יקיר לי אפרים, איכה עלה הכורת עליך ואתה כה צעיר, רענן, מלא תקוות וחדות חיים!

תלמיד שקדן הייתי, עדין נפש ובעל רגש. עדיין שמורים בלבי רשמי חבוריך הנאים "גדלתי", "ליריחו" ו"שקיעה". אמרתי: אכן ילד מחונן זה עוד יגדל ויעלה, ואף אמנם הלכת מחיל אל חיל. גמרת בהצטינות את למודיך בבית ספרנו ובגימנסיה. אחר הוספת ולמדת פילוסופיה ולשון יון וספרותה והכתרת ע"י האוניברסיטה העברית בתואר "מוסמך למדעי הרוח". ולא רק שוחר מדע והשכל הייתי, גם נגן ידעת, כי גם אמנות המוסיקה קסמה לך ואתה שקדת עליה והשתלמת בה.

ובעוד תקוותיך משחקות לפניך — כרעת, חלית ונקטפת בדמי ימך. במה אנחם את ידידי, את הורייך השכולים, אשר משנה שכול שכלו עתה במוות? הן לא נמחו עדיין דמעותיהם

מעל פניהם, מאז נפל אחיך יהודה בקרב, במלחמת השחרור. תצורף נא גם דמעותי אל דמעות הורייך הכואבים. מרדכי מיכאלי

אפרים ז"ל

בדמי ימיו

ינוחמו עם שאר אבלי ציון וירושלים ולא יוסיפו לדאבה עוד

מנהל בית הספר "תחכמוני" וחבר המורים

עלון חדשי
התכן

יום העצמאות				
עזריאל נדב	—	—	—	יום העצמאות השני
אלוני זמרו	—	—	—	ביום העצמאות
רפאל פרנקל	—	—	—	הרצל
קבוץ גלויות				
שמואל ינאי	—	—	—	אל חוף המולדת
אברהם נחום	—	—	—	מגלות ישמעאל למדינת ישראל
דב רובין	—	—	—	בקבוץ חפץ חיים
יוסף ברטוב	—	—	—	סליחה, אדוני, יש תור
שמואל גרוס	—	—	—	ימינה, שמאלה, — שוטר אני!
יאיר בר כהן	—	—	—	שעוני
עמוס קלוזנר	—	—	—	עתונים
שלמה שליט	—	—	—	לוי יוסף דבשני
מהוי בית הספר				
שמעון לרמן	—	—	—	מטלית הכתה
יורם קפלן	—	—	—	למוד העבודה בבית ספרנו
שמואל שש	—	—	—	מוני הקטן מכה בפעמון
גם אנחנו רוצים לכתוב				
יצחק רבינוביץ	—	—	—	נסיצתי לארץ ישראל
גורא שיקביץ	—	—	—	גנתי
יוסף חבשוש	—	—	—	ילד זקן
ישראל ברלינסקי	—	—	—	חלצתי
אברהם בר כוכבא	—	—	—	סבתא שלי
ישראל גולדברג	—	—	—	ילד שנדרס
גבורי האמה				
יצחק הקר	—	—	—	יצחק הקר
יצחק ליפצין	—	—	—	אשר ליפצין
שמואל פריצקי	—	—	—	על קבר שני אחי שנפל בקרב
יחיאל שליטין	—	—	—	אברהם פריצקי
עמיחי בן-גלים	—	—	—	ספרינו החדשים — "חגי" לחגי
	—	—	—	מקרב ומרחוק
	—	—	—	בבית ספרנו / אגרות פרידה / ברכות

ברכה נאמנה

לחברנו היקר

ר' אברהם אבא אורי ורעיתו

ליום כלולות בתם שלומית עם ב"ג

ידו נא מהם נחת ויראום ביושרם ובהצלחתם

מנהל ביה"ס, המורים והתלמידים

מעמקי לבב נברך את חברינו:

אפטוביצר יוסף, דנציגר דוד, הויזמן יעקב, כהן בנימין
כהן יצחק, נחום אברהם, עבאדי שלמה, עבאדי מאיר,
יפה צבי.

ליום הכנסת למצוות

היו נא מאושרים כל ימי חייכם, עלו והצליחו —

חבריהם תלמידי הכתות ז"א, ז"ב ומוריהם

"אהל"

בית מסחר ספרים

ירושלים, רחוב הרצל (יפו), מול "אגד"

מבחר גדול של ספרי מקרא לילד ולנער

לילדים בני הגיל הרך נתנת הדרכה

מיוחדת בבחירת חומר הקריאה

תלמידי הכתות ז"א, ז"ב ומוריהם

מברכים את חבריהם

אבל יצחק, אבא חיא, אדלשטיין אהרן, טירנובר זאב,
כהן יוסף, כהן יגאל, נדב אבינועם, סגן יוסף, שכטר
שלמה, צרני יעקב.

למלאות להם י"ג שנה

יעלו ויצליחו בכל מעשיהם
ויהיו לתפארת לעמם ולארצם

מורנו היקר מר לוי יוסף דובשני

שמענו על אסונך הגדול שקרך, ששכלת את בנך הטוב

אפרים ז"ל

אנו, תלמידיך, מביעים לך בזה את רגשי

השתתפותנו באבלך הכבד על האבדה הגדולה שאבדה לך.

בעבודתך הברוכה לקה"ק ולחננוך נערי בני ישראל

תמצא תנחומים

מכבודך ומוקרך תלמידי הכתה ח"ב

כוס תנחומים

לידידנו מר אפרים קולנגי, שמש בית ספרנו

במות עליו אביו מר עמרם ז"ל

ינוחם נא עם שאר אבלי ציון וירושלים

הנהלת ביה"ס, המורים והתלמידים

אנו מברכים את חברינו היקרים:

ברזון רפאל, בן יהודה ארנה, גאגין אליהו
גולדברג שמואל, גרינברג ניסן, דומוביץ
אילן, ולר בנימין, ולדמן אריה, טופור
יורם, ילובסקי עזי, פליפובסקי איתן,
שוהט יהונתן, שליפר יצחק, רייזמן משה

במלאות להם י"ג שנה

יעלו ויצליחו בכל אשר יפנו ויהיו לברכה בקרב הארץ

חבריהם

תלמידי הכתות ז"א וח"ב ומוריהם

יום העצמאות בישראל

א

עזריאל נדב (כתה ח"א)

יום העצמאות השני

יום יקר וקדוש לנו הוא יום ה' באייר, שבו הכרזנו לפני שלש שנים על הקמת מדינתנו. בזה נתגשם חזון דורות. נהיינו לעם ככל העמים החפשיים ועול זרים־צרים אינו רובץ עוד על צוארנו. ברוב פאר וחדר אנו חוגגים את חג עצמאותנו זה שנתים ימים ונוסיף לחוג אותו מדי שנה בשנה כל הימים. ומשנה שמחה שמחנו הפעם בירושלים עיר הקודש, שכן זכינו והיא שבה להיות בירת ישראל כבימי קדם.

מוצאי שבת, ה' באייר, כל הבירה שוקקת מהמון חוגגים ומוארה היא אור יקרות מרהיב עין. הרחובות סואנים. זקנים עם נערים, אנשים ונשים רוקדים בהתלהבות ושרים "דוד מלך ישראל חי וקים". פתאם הופיע אור לפידים. ומי הם נרשאי הלפידים? אלה הם גדודי גדנ"ע החוזרים עתה מהר הרצל, מקום שם השיאו משואות. בשעה הראשונה אחרי חצות שבת עיף הביתה אך לא יכלתי להרדם זמן רב. עם אור הבוקר קר קמתי שמח, לבשתי בגדי חג ומהרתי לצאת החוצה וראיתי והנה כל הרחובות הראשיים חסומים. ההליכה הותרה רק על המדרכות בלבד ושוטרים וחילים משגיחים בשבע עינים לכל יפרץ העם ויגרם לאי סדרים. שעות על שעות עמד הקהל וחכה לתהלוכת חיל צבא ההגנה לישראל. בשעה הקבועה מראש החל מצעד החילים בלוי גגון תזמורת המשטרה. בעז צעדו חיל הרגלים, חיל הים והאוויר, התותחנים, חיל הנשים והפרשים. הרשם היה חזק. הקהל מחא כף פעם בפעם. ובלב מלא שמחה ותודה למנהיגינו ולחילינו האמיצים חזר איש איש לביתו.

ב

אלוני זמרי (כתה ז"ב)

ביום העצמאות

התכונה בירושלים הבירה רבה, כי יום העצמאות קרב ובא. השנה חל היום הזה ביום השבת ולכן נדחה החג ליום א', ו' באייר, אך העם פתח בחגיגותיו עוד ביום הששי. מעל כל הבתים מתנוססים דגלי הלאום ומראיהם מרחוק כמראה פרחי תכלת ולובן הזורעים על פני השדות. רמי־קול ובמות הוכנו ברחובות. ירושלים לבשה בגדי תפארתה והשמחה בה גדולה ובמוצאי שבת רקדה כלה. זקן וגער השתלבו בזרועותיהם. טוש־טשו הגילים וכלם רקדו יחדו. בגיל. לכבוד החג עלו לארץ תירים יהודים רבים מאמריקה לשתף עצמם בשמחת עם. עד חצות הלילה המתה ירושלים מרוב אדם חוגג. למחרת בבקר

הלכתי לבית ספרנו ושם נערך לנו, התלמידים, טכס מפואר לכבוד היום. כתם הטכס טילתי לי להנאתי בעיר. בצדי הרחובות המרכזיים נמתחו חבלים והחילים שמרו על הסדר בהקפדה ובאדיבות גם יחד. אחר הצהריים חכה הקהל למצעד חיל צבא ההגנה לישראל. הדחק הלך ורב, כי עוד משעות הבקר המוקדמות הצטופפו המוני אנשים כדי לחזות במצעד. אני וחברי מצאנו לנו מקום בראש גג וראינו את המצעד כלו על חייליו, נשקו הקל והכבד: בראש נסעו שני רוכבי אופנוע ואחריהם עברה שורה ארוכה של ג'יפים ובהם סמלי צ.ה.ל. ומיד נשמע מצעד חיל הרגלים. רקיעת הרגלים האמיצה והא־חידה, נפנוף הידים האחד, התלבשת והתחמשת, שוו לתהלוכה יופי וחן. אחרי חיל הרגלים צעדו אחיות "מגן דוד אדום", שחלקן רב ונכבד במלחמת השחרור, ואחריהן עברו חיל הנשים ושוטרים. רשם חזק עשו עלינו גם התותחנים האנטי־האוויריים, תותחי השדה, הוחלים המשוריינים, מכונות היריה הכבדות ויוני הדואר. כל הקהל העצום הקביל את פני חיליו ואת חילותיו במחיאת כפים ובתרועות.

אשרי הדור אשר זכה לראות בתקומת ישראל!

רפאל פרנקל (כתה ו"ב)

הר הרצל

הר הנשא במערבה של ירושלים הבירה נבחר למקום קברו של מנהיגנו הגדול הד"ר בנימין זאב הרצל ז"ל, המנהיג שחלם את חלום המדינה העברית עוד לפני יובל שנים. על פסגת ההר חצבו את קברו ומאו נהיה המקום למקום קדוש. כגדול, כקטן, פוסעים האנשים לאטם במעלה ההר ובהגיעם עד הקבר יעמדו דום ויחלקו כבוד לחזוה הנערץ. אני משקיף מסביבי — מה נהדר הנוף! ירושלים העיר נראית כלה, כלה, על בתיה ועל בתי כנסיותיה הרבים. ממזרח נשקף לפנינו הר נבו ששם מת משה רבנו. מנהיג ישראל הקדמון. ואני אומר בלבי: כנראה, שבכונה בחרו במקום הזה למקום קברו של מנהיג ישראל בתקופתנו החדשה הד"ר הרצל, כי ההר מתנשא בדיוק מול הר נבו. ממערב נראים הר הקסטל, מעלה החמשה וקרית ענבים ועל יד ההר משתרעת השכונה בני ברית ומת־נוססים ביפים בית הכנסת וכפתו אשר שם. ובכביש העולה להר באים ברגל ובכלי רכב וכל הדרכים מוליכות אל הקבר הקדוש. במרחק קטן מקברו קבורים אחותו ואביו ואמו של המנהיג. במורד ההר, מצד מערב, נמצא בית הקברות של גבורינו שנפלו במלחמת השחרור. לא יארכו הימים וכל ההר יכסה ביער גדול ומצבה גדולה תוקם על קברו. וכל העולים ציונה וכל תושבי הבירה ינהרו שמה להתיחד עם זכרו של החזון.

קבוץ גלילות

א

שמואל יבאי (גולומב) (כתה ז"א)

אל חוף המולדת

מתנה להורי היקרים משה וטובה

ימי ילדותי הראשונים עברו עלי בוויילנא העיר, עיר התורה והחכמה, שנקראה בפי בני עמנו בשם "ירושלים דלי־טא". בימים ההם לא עם ליטא משל בה, כי אם הפולנים. אבי היה פקיד בעיריה ועסקן ציוני בעיר. בהיותי בן שלש פרצה מלחמת העולם השניה ובתחלתה לא היה מצבנו רע ביותר. אולם בשנת 1941 כבשו הגרמנים את העיר ומיד התחילו רוד־פים אותנו, היהודים, באכזריות אין קץ והכניסו אותנו לגטו צר, אך משפחתנו הצליחה להמלט משם ולהסתתר מעיני הנא־צים הרשעים. אני הסתתרתי בבית אכר נוצרי כחזשים ימים. כעבור זמן מה התלטנו לעבור לרוסיה והלכנו ברגל במשך ימים ושבועות, דרך יערות עבותים, עד שהגענו למחוז חפ־צנו. וגם שם לא הונח לנו. אבי נכלא בבית כלא על היותו ציוני ואחרי כן שוחרר מבית הסהר ונשלח לעבוד במחנה עבודה בסיביר ואני ואמי הוסענו לעיר קטנה אשר בהרי אורל. אמי עבדה שם עבודה קשה כדי להשתכר למחיתנו ואני בקרתי בגן ילדים. זמן רב היינו גלמודים, באין אבי אתנו, ולא ידענו כלל לאיזו עיר נשלח, וגם הוא לא ידע על אודותינו דבר וכשנשתחרר ממחנה העבודה חפש אותנו בכל רחבי רוסיה עד שמצא אותנו במצב קשה עד מאד. אולם במצבנו החמרי הרע לא בא כל שגוי לטובה גם אחרי שובו אלינו. הורי עבדו שניהם למן הבקר ועד הערב ושכרם לא הספיק למחיתנו. לא פעם אחת הייתי עולה על משכבי רעב או הולך לבית הספר הרוסי מבלי לאכל ארוחת הבקר. סוף סוף נגמרה המלחמה במפתלם של הנאצים והפאשיסטים וכל נתיני פולניה ורוסיה הורשו לעזב את רוסיה ולחזור אל ארצותיהם. אנו חזרנו לפולניה ואבי, שהיה ציוני כל ימיו, ארגן קבוץ של יהודים שמגמת פניהם — ארץ ישראל. חברי הקבוץ חיו חיי־שחוף וכל שכרם הוכנס לקפה הכללית וצפו ליום בו יוכלו לשים לדרך פעמיהם. בערב אחד ישבנו ברכבת ונסענו לכון הגבול הפולני־צ'כוסלובקי. ליד הגבול, בבית מלון, פעל ארגון אחד להעברת יהודים דרך הגבולות ושמו "הבריה" ובעזרתו הגענו לצ'כוסלובקיה. שהינו שם כשבוע ימים ואחר נדדנו מכפר לכפר ומעיר לעיר והתקרבנו לגבול הצ'כוסלובקי־האוסטרי ובעזרת אותו ארגון עברנו את הגבול ובאנו לוינה, בירת אוסטריה. אחרי שבקרנו את קבר מנהיגנו המנוח הד"ר בנימין זאב הרצל ז"ל נכנסנו למחנה עולים זמני של הג'וינט האמריקני. ממחנה זה עברנו למחנה אחר הקרוב לגבול האוס־טרי־האיטלקי, ומשם המשכנו את דרכנו, אך ההמשך לא היה קל כלל וכלל. היינו צריכים לעבור את הרי האלפים כשאנו חסרים תעודות מעבר חוקיות ועל כן הלכנו כגנבים המסתת־רים מעין רודפיהם. ואני אז נער קטן ורך וההליכה ברגל קש־תה עלי מאד ומדי פעם בפעם עמדתי ולא יכלתי לזוז ממקומי. אבי הטוב האיץ בי ואמר: התאמץ ולך. מחנה אנשים עלול

להתפש על ידי "משטרת הגבולות". התאמצתי והלכתי אולם כעבור חצי שעה נתפשנו בידי שוטרים צרפתים שהיה להם בסיס בהרי האלפים. הם הובילונו אל בנין המשטרה ואחרי שנעשה אצלנו חפוש מדוקדק, מסרנו לידי המשטרה האוסטרית שהחזירה אותנו אל המחנה שממנו יצאנו. אבל גם אז לא נפלנו ברוחנו ושוב נסינו לעבור את הגבול והפעם שחקה לנו השעה והגענו לאיטליה בשלום. אבי מצא שם כמה מחבריו הציונים והחל לפעל אתם יחד בהעברת יהודים אל הארץ. אמי ואני ישבנו בקבוץ בקרבת רומא. בבניני הג'וינט האמריקני, ושם התחלתי ללמד עברית. אמי עבדה עבודות שונות, בקבוץ, ואבי היה נוסע בלילות לערי החוף, לעזור בהעלאת יהודים אל האניות המפליגות לארצנו. אנו דאגנו לו כי ידענו שהבולשת הבריטית אורבת לו ולחבריו. פעם בפעם עזבו חברי הקבוץ את מקום מגורנו ועלו לארץ ואחרים באו במקומם ואני קנאתי בהם, ורק תקוה אחת חזקה את רוחי, שלא יארכו הימים וגם אני אעלה לארצנו. ואמנם, תקותי לא אחרה להתגשם. אבי קבל מהסוכנות היהודית תעודות עליה ואנו ארזנו את חפצינו ועלינו על האניה המפליגה לארץ. ונעימה היתה לי ההפלגה בים, כי נהניתי מאד ממור־אות הטבע הנהדרים וגם שמחתי שעוד מעט ואגיע אל חוף ארץ אבותינו. נסענו באניה טובה ומטתי עמדה ליד החלון, פעם, בבקר אחד, שמעתי קול רעש. הקיצוני משנתי וראיתי שמש גדולה עולה וזורחת מעל הר גבוה אשר נראה באפק. "הארץ!" "הארץ!" — קראתי בשמחה — ומדעתי את מראות ארצנו, מתוך ספרי תמונות, הוספתי וקראתי אל שכני לחדר: וזהו הר הכרמל! באותו רגע ראשון נתחבבה עלי ביותר השמש הטובה הזורעת את אורה מעל שמי ארצנו. ומה שמחתי כשרגלי דרכו על אדמת המולדת! אז ידעתי כי עתה תמו ונשלמו נדודי ומיהום והלאה אני אזרח ישראל!

ב

אברהם נחום (כתה ז"ב)

מגלות ישמעאל, למדינת ישראל

מקדש לסבי נחום ולסבתי מעתוקה שיחיו

באחד מימי החרף באה דודתי מתל־אביב ובשורה בפיה: סבי וסבתי באו מבצרה! ברגע הראשון לא האמנו כמעט למש־מע אונינו, כי ידענו שאי אפשר לו ליהודי לצאת כיום מבבל הרשעה, היא עירק שבימינו, ומה גם לאנשים זקנים כסבי וכסבתי. שמחנו, כמובן, שמחה גדולה ומיד נסע אחי הגדול לתל־אביב להביאם הנה וכעבור שלשה ימים חזר עמם הב־ית. הם באו עיפים ורצוצים, מטלטולי הדרך, ואחרי שנחו ימים אחדים בקשתי מאת סבי החביב, שיספר לי איך הצליח להת־גבר על כל המכשולים ולעלות אלינו והוא נענה לי ברוב טובו וכה פתח ואמר:

"הודו לד' כי טוב, כי לעולם חסדו!" כי רק בעזרתו זכינו לעלות לירושלים עיר הקדש. מרים ורעים הם חיי אחינו שבבבל ומאו קמה מדינתנו החביבה חיהם תלואים להם מנגד ממש. כשהגיעה אלינו הבשורה הטובה על הקמת מדינתנו

שמחנו מאד, אך צפנו את שמחתנו בלבנו, כי ידענו שהערבים שונאים אותנו תכלית שגאה ועתידיהם הם להתנקם בנו. ואמנם לא אחרו הערבים להשבית את שמחתנו והתחילו להרוג יהודים יום יום ואף התפרצו לבתים וגזלו ושדדו מכל הבא לידם. או יש ששמו נשק על גגות בתי היהודים והעלילו עליהם שזהו נשקם שהוכן על ידיהם, כדי לשלחו ליהודי ארץ ישראל, והיו מענים אותם ענויים קשים על לא און בכפם. כך תלו יהודי חף מפשע, את העשיר שפיק עדס הי"ד. מעשירי עירנו היה האיש ומסוחריה הגדולים ונודע גם במעשיו הטובים. וממשלת בבל השדודה או נכון יותר, השודדה, חמדה את כסו פו ולכן האשימה אותו בשליחת נשק לישראל וחרצה את דינו לתליה. כששמענו את פסק הדין השתגענו כמעט מרוב יסורים וכאב, הכרזנו צום והתאמצנו לבטל את רוע הגזירה שגזרה הממשלה, אך הכל היה ללא תועיל. וביום שתלו אותו סגרנו את החניות לאות אבל וגם מרוב פחד שנפל עלינו ולא יצאנו מפתח ביתנו החוצה. אחרי מעשה רשע זה החליטו יהודי בבל לצאת את הארץ הארורה הזאת — ויהי מה!

ובינתיים התחילה מלחמת השחרור שלנו. בארצנו, וקשר המכתבים שהיה בינינו נתק לגמרי ולא ידענו שלו בנפשנו מרוב דאגותינו לכם. ולצערנו היה הרדיו הערבי מספר תמיד על נצחונותיהם המזהירים של הערבים, — ובתחלה גם האמנו לו — שהם כבשו כבר את רחוב אלנבי בירושלים (עכשיו אנו יודעים שאין כלל רחוב כזה בירושלים) ושהם עומדים לכבש את העיר בכל רגע. להרדתנו לכם לא היה גבול והחלטנו לעלות לארץ ולהיות עמכם. וכיצד נמלטנו ומי עזר לנו להמלט? הערבים בכבודם ובעצמם! בעד בצע כסף, חלף 100 לירות לנפש, הם מעבירים יהודים את גבול עירק. כשנודע לי דבר זה הכינתי את הכסף ובלילה אחר חצות באו מבריחי הגבול הערביים ולקחו אותנו והעבירונו את נהר חדקל. הסכנה היתה גדולה, כי פתאם הרגישו בנו אנשי המשמר ופתחו עלינו ביריות, אך בחמלת ד' עלינו נצלנו ממות ועברנו את גבול עירק. שם הקבילו את פנינו יהודים, חברים בהסתדרות הציונית, והעלונו לרכבת ההולכת לטהרן. באמצע הדרך ירד שלג רב והרכבת נעצרה והיינו בכל רע כי נשארנו בלא לחם ומים. שני ימים סבלנו עד שהוסר השלג מעל הפסים והרכבת יכלה לעשות את דרכה הלאה וכשהגיעה לטהרן נשמנו לרוחה. מיד באו לקראתנו עסקנים לאומיים וכבדו אותנו באכל טוב ואחרי מנוחה קצרה עלינו למטוס והתחלנו לטוס. פחד נפל עלינו בשעה שהמטוס המריא, אך שמנו את מבטחנו בד' והתחזקנו וטסנו על פני ים התיכון עד שהגענו בשלום ללוד. משם הור בילו אותנו לשער העליה, למחלקת הבריאות, ובדקו אותנו והוריקו לנו זריקות וכך באנו אליכם. ויהי שם ד' ברוך ומבורך רך על שזכני לראות בימי הזקנה בתקומת ישראל ומדינתו!

דוב רובין (כתה ז"ב)

בקבוצת חפץ חיים

בן דוד לי בקבוצת חפץ חיים, איש אדמה חרוץ, טרקטוריסט זריז ואני רצייתי מאד לראותו בעבודתו ועם זה להכיר גם את הקבוץ. יום אחד הודיע לי בן דודי שאני יכל לבוא אליו במכונית המשא של הקבוץ שבאה לירושלימה. בחפץ לב

קבלתי את הזמנתו ונפרדתי מהורי ועליתי על המכונית המלאה ארגזים ריקים מהתוצרת שהקבוץ משווק בעיר. זמן רב נסעתי עד שהגענו סוף סוף אל הקבוץ. כשנעצרה המכונית אמר אלי הנהג בדרך הלצה: "הסתכל, חבר צעיר, נכחך שם, שם, הרואה אתה נקודה בשדה? שם תמצא את בן דודך". הודיתי לנהג טוב הלב והלכתי לקראת ה"נקודה", וכשהתקרבתי אליה ראיתי לפני לא נקודה כי אם טרקטור, ומשראני בן דודי מהר וקדם את פני בשמחה רבה והקיפני בשאלות רבות על שלום הבית ועל למודי. עוד אנו משוחחים וקול צלצול פעמון נשמע והיה זה אות ששעת ארוחת הצהרים הגיעה. ישבנו על הטרקטור ונסענו וכעבור דקות מספר נעצרנו ליד חדר האכל. ירדנו ורחצנו את ידינו בברז שבתח החדר וישבנו אל השלחן. חדר האוכל מצא חן בעיני. החדר גדול ומרווח ויפה מאד. אנשי הקבוץ שקדו לקשטו בקשטים שונים. על הקירות התנוססו סיסמאות רבות באותיות גאות ומאירות עינים, והארוחה היתה כיד הקבוץ, טעימה ומשביעה. אחרי הארוחה נתנה שעת מנוחה. אמנם, כשהימים כתקונם, נמשכת המנוחה יותר, אבל בעונה זו אין פנאי למנוחה ארוכה, כי העבודה מרובה או ביותר. בכל זאת הספקנו גם במנוחה קצרה זו לשבת בבית התרבות ליד המקלט ולשמע חדשות מ"חוץ לארץ", כפי שמתבטאים חברי הקבוץ. כי בעיניהם מקפל הקבוץ תחתיו את כל ארץ ישראל. חלפה שעת המנוחה ובן דודי לקחני אתו וישבנו על הטרקטור ונסענו עד שהגענו אל השדה. שם חברנו את המחרשה אל הטרקטור והתחלנו לחרש. שעה ארוכה פלחנו את האדמה עד שצמאתי מאד. קפצתי מהטרקטור ונגשתי אל עץ שתחתיו עמד כד מים קרים ושתיתי לרויה. קרוב לשבע שעות נשמע צלצול הפעמון שנית. אז הפסקנו את העבודה והלכנו לאכל את ארוחת הערב. בן דודי הציע לי, אחרי האוכל, להכנס לחדרו ולעלות על המשכב לישון, אך אני הפצתי בו שיקחני עמו אל החרישה בלילה, והוא נאות לי ולקח מתחת מטנו תת-מקלע סטן ושם אותו בטרקטור. כששאלתי לשם מה הוא לוקח אתו את הסטן, השיב לי: הטרקטוריסט בלילה משמש גם שומר, ביחוד בעונה זו, שהמסתננים הערבים הולכים ורבים בזמן האחרון. עלינו על הטרקטור ונסענו ובן דודי הדליק את הפנסים ואור גדול פרץ מהם, מסגור עינים ממש, ודומה לזרקאור. היה נעים מאד לנסע ולחרש בבת אחת. רוח קלילה לטפה את פני והכוכבים נוצצו באור בהיר. רעש הטרקטור והמנוע הפיל עלי תרדמה — ונרדמתי. בבקר הקיצותי משנתי והנה אני בחדרו של בן דודי. השתוממתי מאד: איך ומתי באתי הנה והלא הייתי בלילה בשדה, על הטרקטור?! עוד מעט והחידה נפתרה: כשנרדמתי לקחני בן דודי על זרועותיו החזקות והביאני אל חדרו והשכיני בני במטה. הזדרזתי להתרחץ ולהתלבש והלכתי עם מארחי להכיר את המשק. קדם כל הראו לי את הלול הגדול שבו שוכים 1500 תרנגלים ואת הלול הקטן שנועד לאפרוחים. מדי יום ביומו אוספים העובדים כאלף ביצים. אחר עברנו אל המטעים, והם: שיזפים, אפרסקים, משמש ותפוחים. ראיתי גם את הרפת. הרפת נקיה כחדר מגורים וחיות בה 100 פרות ופרים. שחקה לי השעה ובאתי שמה בשעת חליבת הפרות במכונה אוטומטית. בקרתי גם ביתר ענפי המשק וראיתי גם את המדגרה והיא ענינה אותי מאד. למחרת חזרתי לירושלימה מלא רשמים והחלט החלטתי לשוב אל הקבוץ בהזדמנות הקרובה.

יוסף ברטוב (כתה ו"א)

סליחה, אדוני, יש תור!

הבה ואספר לכם מ"צרת התור" בימינו אלה, ימי הצנע: באחד הימים, כאשר שבתי מבית-הספר, אמרה אלי אמי: רוצ' מהר לחנות לקנות נקניק, כי הרדיו בשר על חלוקת מצרך זה. עשיתי כדבריה. כשהגעתי לחנות כבר מצאתי שורה של חמשה עשר איש, עמדתי בשורה וחכיתי לתורי. בינתיים נתוספו אנשים רבים וגדל הדוחק. כל אחד חכה באי-סבלנות. כאשר הגיע תורי, נדחק לפתע איש ובקש את מנתו. פניתי אליו בנמוס ואמרתי: "סליחה, באתי לפניך", אך האיש לא שעה אלי ולדברי והמשיך בקנייתו כאילו לא קרה דבר.

פניתי אליו שנית בקול רם יותר: "סליחה, אדוני, יש תור!" והוא משיב לי: "אל תבלבל את המוח".

כשהתחילה המוכרת לחתוך את מנת הנקניק שלו, אזרתי עוז בנפשי ואמרתי: גברת, עתה תורי, האדון הזה נדחק שלא כחוק. היא עמדה תוהה ומפקפקת, עד שהאנשים מאחורינו החלו לרגון על בטול הזמן. לבסוף החליטה כנראה לתת לאיש את מנתו וכדי לפיסני אמרה: האנשים המבוגרים עסוקים בעבודתם. עניתי: גם לי עבודה רבה, אני צריך להכין שעורים, אצלי אין פרוטקציה. היא השיבה: עודך קטן, כשתגדל תוכל לחוות את דעתך על עניני פרוטקציה.

האנשים בתור פקעה סבלנותם לרגל וכוחינו, מתוך שחסו על אבוד זמנם דרשו ממני לותר. האיש קבל את מנתו ויצא ובת צחוק מלאה לעג על שפתיו.

עכשיו שואל אני: הצריכים להיות קפוחים ואי סדרים כאלה בחיי יום יום?

שמואל גרוס (כתה ז"ב)

ימינה שמאלה! — שוטר אני!

באחד הימים נכנס המחנך לכתתנו כשפניו מביעים רצינות ומיד הבנו שדבר מה חשוב הוא מתכוון להגיד לנו. רגעים אחדים סקר את כלנו, כדרכו, ורשם את שמות התלמידים שלא באו לשעור. אחר פתח בשיחה על רבוי תאונות הדרכים בארצנו ואמר לנו שמשטרת ישראל, השוקדת על שלום אזרחיה, החליטה ליסד פלוגת שוטרים קטנים, מבין התלמידים, שישירתו כשוטרי-תנועה ושאל אם יש בינינו תלמידים הרוצים להתנדב לתפקיד זה. ברור, שכל הכתה קפצה על רגליה וקולות נשמעו: "מורי, אני רוצה!", "אני מתנדב!", "רשם גם אותי". אך המחנך השקיט אותנו באמרו שאין צורך אלא בשלושה ילדים בלבד ושהוא יבחר בהם, המחנך בחר בשלושה ילדים וגם אני זכיתי להמנות עמיהם. שמחתי מאד, כמובן, אך הרגשתי שאני מטיל על עצמי תפקיד קשה ושעלי למלאו כראוי. עוד באותו יום, אחר הצהריים, הלכנו, אני ושני חברי, לאספת המשטרה שנתקימה במגרש הרוסים וראינו שם הרבה ילדים וילדות, מכל בתי הספר שבעיר, שאף הם נבחרו לשוטרים. שוטר אחד הכניסנו לחדר גדול ודבר לפנינו על תפקידו של השוטר, על גורמי תאונות

הדרכים וכיצד אפשר למנוע. כלנו הקשבנו לדבריו. בדברו ראיתי את עצמי כבר עומד בכביש ומכון את התנועה ולבי מלא שמחה. בסיום דבריו הודיע לנו השוטר שבעוד כמה ימים נקבל תעודת שוטר וכובע שוטרים ונפרדנו ממנו וחזרנו הביתה.

יום עבודתי הראשון הגיע ואני עומד בכביש ומכון את התנועה. לבי פועם וידי רועדות קצת, אך אני מתחזק. מרחוק אני רואה שוטר עומד ומשגיח עלי. באותו רגע עלה קול רעש מכונית באזני ורעיון חלף במחי כברק: מה יהיה אם אכשל הפעם והשוטר יראני בכשלוני? אך לא! הכל עבר בשלום והשוטר חייד. כך עמדתי על משמרתלי וכונתי את תנועת המכוניות ובאותה שעה עמד גם חברי וכון את תנועת ההולכים ברגל. אחר זמן מה הוטל עלינו תפקיד חשוב יותר: זכינו והכנסת שלנו שבה למקומה הנועד לה, לירושלים בירתנו, והתקימה בה הישיבה הראשונה. אנשים למאות צובאים פתח בנין הכנסת. המכוניות רצות זו אחר זו — והסכנה גדולה. רבים מהקהל מורים עלי באצבע ואומרים בצחוק: "ראו, הנה שוטר קטן!". אך אני איני שם לב לשחוקם ומכון את תנועת המכוניות ימינה ושמאלה והקהל נשמע לי. והנה החלה ישיבת הכנסת. שקט שרר בחוץ והרגשת רוחה באה בלבנו: מלאנו את תפקידנו כהלכה! ומאז נתחבב זה עלינו עוד יותר. עכשו אני שוטר ותיק, אין כל פחד בלבי שמא לא אכון את התנועה בדיוק ויקרה משהו. התחלתי לבטח בכחי וכבר הגשתי רפורט על אדם אחד שלא מלא אחרי כללי התנועה. לפני שבועות מספר נתקימה אספה בקולנוע תל אור ובה השתתפו כל שוטרי התנועה. הוצגו לפנינו סרטים מענינים על תאונות. חברי מוסיפים עוד לצחוק לי לפעמים ואומרים, שהנהג לא יראני כלל בשל קוטן קומתי או שלפני שאספיק לכוון את מהלך המכונית כבר אשכב מתחת לגלגליה. אך מה לי ולהלצותי-הם! — יודע אני שתפקידי חשוב ואחראי, שיש בו משום הצלת נפשות רבות, ועל כן אתגאה בתאר המכובד — שוטר!

יאיר בר כהן (כתה ז"ב)

שעוני

יום אחד קבלתי מאבי שעון, אך לא ככל השעונים היה זה, כי אם שעון שחוג נוסף לו המראה גם את תאריך היום. הודיתי, כמובן, לאבי על תשורתו היקרה וענדתי את שעוני על ידי ויצאתי להראותו לחברי. התגאיתי בשעוני הנפלא ואהבתיו. בבקר, בבקר, בקומי משנתי, מיד לקחתי את השעון והתבוננתי בו לדעת את השעה. כדי לא לאחר לבית הספר, ובשבתי בכתה היו חברי שואלים אותי בלחש: איזו שעה עתה ומהו תאריך היום? ואני, אף על פי שכבר הרבייתי להסתכל בלוח השעון מאז האיר הבקר, הייתי מתמם ועושה עצמי שאיני יודע ומציץ בו ועונה על שאלתם. כך היה בשבועות הראשונים, אך עם המשך הזמן התחלתי להסיח את דעתי משעוני וכמעט שלא העפתי בו עין.

באחת השבתות הלכתי לבלות את זמני עם חברי. שחקנו והתרוצצנו כל היום וכשחזרתי לפנות ערב הביתה נצנצה שאלה במחי: איזו שעה עתה? הרימותי את ידי — ונדהמתי.

כמו אבן נפלה עלי: השעון איננו! נרגז ומדכא שבתי על עקבי לחפש את שעוני-מטמוני והרבה טרחות טרחתי עד שמצאתיו, למולי הטוב, באחת מפנות הגן שבו שחקתי עם חברי. אולם באיזה מצב מצאתיו? זוגיתו סדוקה במקומות אחדים ושרשרתו קרועה. ככלי מלא בושה שבתי הביתה וספרתי להורי את כל הקורות את שעוני. "יהיה לך מקרה זה — אמרה אלי אמא — ללקח טוב למען תדע לשמר להבא את שעונך בשעת משחק או בזמן שבתך בקולנוע".

למן המקרה ההוא אני שומר על שעוני שמירה מעולה.

עמוס קלוזנר (כתה ה"א)

עתוננים

לפני כשנתיים ומחצה יסדנו אני ועוד אחד הילדים קבוצה בשם "קבוצת שכונה", שמטרתה היתה כפולה: א) אמן ספור-טיבי ע"י משחקי כדור. ב) רכישת סגנון נאה ע"י חבורים שהחברים יכתבו ושנעתיקם בצורת עתון, ואני נתמנתי עורכו. אפס, אחרי שני גליונות חדל העתון מצאת וגם הקבוצה לא האריכה ימים אחריו. אחרי שנה בערך הוצאתי יחד עם חבר אחד שלי עתון חדש בשם "דבר פעוט", אך לאחר שיצאו שלשה גליונות נתפרדה החבילה והוא התחיל להוציא לו עתון לחוד. עם תחלת שנת תש"י התאחדתי שנית עם חברי זה ויחד הוצאנו עתון מפואר בשם "משוה", הוצאנו גליון אחד ושוב פרץ סכסוך בינינו והעתון הנאה הזה נפסק לצערי.

בב' בשבט, שנה זו, הופיע גליון מספר א' של שבועון שאני מוציאו לבדי ושמו "דבר פעוט", על שם העתון הרציני הראשון שהוצאתי, והוא יוצא עד היום. העתון מכיל את המדורות האלה: א) "בארצנו הקטנטנת" — חדשות מאת "כל דכפין ייתר העורך". ב) "פנת הצחוק" — בדיחות מאת "כל דכפין ייתר ויתן"... כלומר, כל הרוצה למסור בדיחה יבוא וימסור לידינו. ג) חידות מאת כל דכפין. ד) תשבץ מאת ע. ק. ה) מדור בולאי מאת ע. ק. ו) מה בקרא — הספר הנאה — מאת ע. ק. ז) יש-ראל וישמעאל — ספור בהמשכים מאת ק. עמוס.

למעלה מתריסר גליונות כבר יצאו. גליון רגיל מכיל 2 עמודים. לכבוד החגים ומאורעות מיוחדים אני מוציא גליונות מוגדלים. כגליונות מיוחדים אפשר לציין את גליון מס' 6 המקושט בשלל צבעים ובו מאמר ראשי חשוב ושמו "יום הילד היהודי", גליון מס' 7, גליון כפול לכבוד פורים, מקושט ובעל תכן עשיר, גליון מס' 10, כפול ומכופל, בעל תכן עשיר וציורים רבים, שיצא לכבוד חג הפסח, גליון מס' 12, לכבוד יום העצמאות, אף הוא גליון כפול ומכופל, מקושט ומצויר ובו חבורים וציורים רבים.

ואני מקוה שעתוני זה, היוצא בקביעות ובדיוק, ישתכלל ויגדל ויארז ימים.

שלמה ז. ז. (כתה ח"ב)

לוי יוסף דבשני

(במלאת לו ששים שנה)

בעמדנו על סף בית ספרנו נעלה נא, ברגשי תודה וחבה, את פעולותיו החנוכיות של מחנכנו טוב הלב מר לוי יוסף דבשני, שהדריכנו במשך שש שנים רצופות מתוך שמונה שנות למודינו במוסד. רכים וקטנים נמסרנו לידי וואחרי טפול ממושך בנו, טפול אבהי ורב מסירות, הביאנו עד הלום, עד סיום חוק למודינו.

צרות רבות עברו על מחנכנו היקר, בן אחד הקריב על מזבח שחרור האומה ובן שני — והוא בנו בכורו — מת עליו באביב ימיו, אולם בשעת שעורו היה מבליג על יגונו הכבד ומלמד אותנו בשקט, כדרכו. הרגשנו, ששיבתו בכתה, במחיצתנו, מרגיעה אותנו ומקלה מעליו את יסורי נפשו. מחנכנו, בעל המוג הטוב, היה נוח לנו כל הימים ותמיד גלה יחס ער ולבבי לענינינו המעסיקים אותנו והיה בעינינו כאחד מחברינו. אחרי השעור הרגיל היתה מתפתחת לרוב שיחת ידידים בינינו וכלנו, התלמידים, נשענים על מרפקינו, היינו מקיפים אותו בשאלות שונות והוא היה עונה עליהן במתינות ובסבלנות אין קץ. יש אשר שח לנו מעשה שקרה לו בעודנו נער, כמונו, ובוהה השכיל לקרב את עצמו אלינו. היינו יושבים אז רתוקים אל הספסל ושוחים בצמא את דבריו.

ועתה, במלאת לו, למחנכנו החביב, ששים שנה, אני מברך אותו ואת רעותו בארך ימים טובים ומי יתן ויוכה לראות בתלמידיו את אשר רצה לראות בהם: בנים נאמנים למולדתנו ולמדינתנו היקרות, המשתתפים במסירות בבנין הארץ ובהגנתה.

גם אנחנו רוצים לכתוב!

(חבורי חבירינו הקטנים)

דרך סוריה והלבנון, לעיר חיפה. מחיפה העבירו אותנו למחנה עתלית וישבנו שם זמן רב וישבנו אנו מן המחנה נסענו למל אביב ושהינו בה פחצי שנה. משם עלינו לירושלים וצפה הנני יושב לא רק בארץ הקדש כי אם גם בעיר הקדש הנקרא והמתוקה.

יצחק רבינוביץ (כתה ד"א)

ב.

ג. ת. י.

יום אחד הסתפקתי באדמה המלאה קוצים וברקנים שצל נד ביתנו והנה נצנץ במחי רציון טוב ואמרתי לאמי: רצוני לסדר פה גנת ירקות. אמי הסכימה ושנינו התקצצנו בינינו והתחלנו לזרע צנוניות וקצלים. התחלתי לצדוד את החלקה וצברתי קצמים אחדות, סקלתי את הקצנים ופזרתי את הגוישים ולבסוף צשיתי את הקצנים ונרצתי את הצנוניות ואת הקצלים. מרץ נלחם רב שקצתי בגנתי עד אשר התחילו נרצו הצנוניות לנבט. אחרי יומים נבטו גם הקצלים. באחד הימים ראיתי צפרים בגנתי ומיד גרשתי. למחרת ראיתי ששמי צנוניות אחד מקרר כלו והתחלתי לשים קץ למעצלי הצפרים והקימתי שם דחליץ. מאז אין הן קצוות עוד לבוא לגנתי ואני מקנה שקרוב אופה לאכל מפרי צמלי.

גיורא שיקביץ (כתה ד"ב)

מהי בית הספר

א.

שמעון לרמן (כתה ו"א)

מטלית הכתה

בקצה הלוח, על מסמר בטול ראש, מצאה לה משכן כבוד כרית קטנה, ולא כרית רגילה כרית זו, כי תפקיד נכבד הוטל עליה בכתה, להיות מטלית הלוח. ואף על פי שתוכה של זו אינו אלא קש — יש בה משהו מיוחד. היא סופגת אל קרבה את כל הנלמד בכתה. סתרי-תורה שאנו, התלמידים, עמלים בהם ולומדים אותם שעה ארוכה, סופגת היא ברגעים ספורים. ומה אינה לומדת? תנ"ך, תלמוד, חשבון ופיסיקה — הכל היא לומדת. דומני שהיא התלמידה הטובה ביותר בכתה. לראשו של קשה הבנה כי יכניסוה ונהפך והיה לחכם מחוכם. אכן, גם שתקנית וסבלנית מטליתנו. כצאת המורה מן הכתה מיד קמים התלמידים ותופסים אותה ומטילים אותה האחד על השני וכשהיא נחבטת בקיר יש וכמו קול צעקה פורצת ממנה: הניחוני, בני, אל תענוני, מה רע עוללתי לכם? וכשאין המטלית יכולה לשאת עוד את פצעי, תתישב בדעתה ותתפרק כליל וכל

קשה נשפך ארצה וכאן מגיע סופה של זו ויורדת היא לפח האש-פה. ומעתה תמלא את מקומה מטלית אחרת, חדשה, מלאה, אשר כחה עמה ללמד ולהשכיל ולשמש לנו נשק למלחמותינו בהפסקות.

זהו גורלה של מטלית הכתה.

ב.

יורם קפלן (כתה ו"א)

למוד העבודה בבית ספרנו

מתמיד אוהב אני לתקן כל הטעון תקון בביתנו: כסא מטבח כי ישבר — מיד אני לוקח פטיש ומסמר ומתקנו, מנעול כי יתקלקל — אני נגש לאומן, מסביר מה שחסר וזה מתקן. הקולב נפל — אני דופק שוב עץ בקיר, סותם את החור הישן ומסמר גדול תוקע — ושוב הכל בסדר גמור. אבל לתקן ברוזים לא ידעתי ולא פללתי שאדע מלאכה זאת, חשבתי שזוהי עבודת מומחים מיוחדים.

והנה אחרי שני שעורים, שקבלנו במרכזיה למלאכה, אחרי-הצהרים, נוכחתי, כי גם תורה זאת לא רחוקה ממני.

גְּבוּרֵי הָאֶמָּה

קצרה ומדהימה היתה הידיעה. «16 נפלו ליד עטרת» — ואשר ביניהם. קשה להאמין, כי אינו עוד בחיים, כי לא אשמע את קולו העליו ואת צחוקו הקל, וכי לא ארגיש עוד בטפחותיו בגבי, המלוות במלות ערוד: «אל תדאג, יצחק, יהיה טוב! — —»

בן 6 היה בעלותו לארץ מבלגיה עם הוריו. ילד צנום ושובב היה ודיבר רק צרפתית ורוסית. אך עד מהרה, אך עברו

חדשים מעטים ללימודו בבית־הספר, אי־אפשר היה עוד להכיר
 כי בן חו"ל הוא. שכח את הלשונות הלועזיות והיה לבן הארץ
 שהעברית שגורה בפיו.

עם גמר ביה"ס יצא לעבודה והוא אז בן-15. עם זאת המשיך ללמוד בערבים והיה פעיל בתנועת "גורדוניה", שמסר לה את רוב זמנו לאחר העבודה.

בגיל 17 קיבל עליו את עול מצוות הנוער העובד ויצא להכשרה, לקיבוץ "מעפילים" בעתלית, יחד עם מספר מחבריו. לאחר שאלה עזבו את המקום המשיך את שנת הכשרתו במעלה-החמשה.

עם שובו לעבודה, במשרד, התמסר בכל לבו ונפשו להגנה. בבוקר של 30.11.47, עת פרצה המלחמה נגדנו והוצת המרכז המסחרי בירושלים, הודיעני, שהוא "הולך" להגן על המולדת ועל המדינה". מאז היה מופיע רק להפסקות חופשה קצרות, כשהוא שופע חיים ומרץ ומספר בגאווה, בעלילות שהיה נוטל חלק בהן. את דבריו היה נוהג לסיים ב"יהיה טוב, אל תדאג ואל תספר לאמא, או לאבא — איני רוצה כי ידאגו לי".

ימים מספר לפני נפלו השתתף בפעולה בודי ג'וז וסיפר לי — כאילו לא עליו המדובר — כיצד שרקו הכדורים מסביביו וכיצד נשאר בחיים בנס. חרד לבי למשמע אזני. וחמישה ימים אחר-כך נפל אשר בקרב.

היה נער עדין ורך בעל לב טוב ואהב תמיד לעזור לזולתו.

יצחק ליפצין

יצחק הקר

נולד בקרים ועלה עם הוריו ירושלימה אחרי מלחמת העולם הראשונה. למד בבית ספרנו ונמנה עם תלמידיו החרוצים. המשיך את לימודיו בבי"ס למסחר וגם בו התבלט כתלמיד השקוד על לימודיו וכבעל נמוסין ומדות טובות. בעודו נער

רך התגיס להגנה והיה מחבריה האמיצים והפעילים. עמד בראש קבוצת משוטטים בשם "הסולל" ועבר עמה בארץ לארמיה ולרחבה והקיף את ים המלח וסביבתו ואת מדבר יהודה. בימי מאורעות תרצ"ו עמד על משמרת בטחון הישוב בסביבות ירושלים, בגבעת עדה, ברמת הכובש וליד "הגדר" שבצפון הארץ. השתתף גם בארגון ההעפלה ובלווי אניות מעפילים. ב־18 במאי 1941, נשלח יחד עם 22 חבריו לסוריה, לבצע פעולות קומנדו חשובות בחזית האויב, וכלם מתו שם מות גבורים. ת. נ. צ. ב. ה.

אשר בן יוסף ליפצין

נולד בשנת תרפ"ה. למד בבית ספרנו וגמר בו את חק
למודו בשנת תש"ב (מחזור כ"ד). היה תלמיד חרוץ ובעל כשרון
וחביב על מוריו וחבריו. נפל ביום ה' כ"ג באדר א' תש"ה.
בדרך לעטרת רמלה.

3

גַּמְרִית אֶת הַשְּׁעוּרִים וְהִלַּכְתִּי לְשֹׁחַק עִם חֲבָרֵי בְּנָאִי .
אֲנִי וְאַחֹתוֹ שֶׁל בְּנָאִי רָקְדְנוּ בְּכָחוֹר וּבְחוּרָה . שֹׁחֲקֵנוּ זְמַן רַב
וּבְרָכָה כַּחַי רָקְדְתִּי עַד שֶׁנִּסְלַמְתִּי וְנִשְׁבְּרוּ שְׁתֵּי שָׁנִים מִשְׁנֵי וְהִינֵיתִי
רְקוּדָן . אַסֵּר בְּךָ הִלַּכְתִּי לְבֵיתוֹ שֶׁל חֲבָרִי וְלִקְחֵתִי אֶת סִפְרִי
וּמִחֲבֵרָתִי וְהִלַּכְתִּי בְּצֶעַר הַבְּתוּלָה . אֲמִי רָצְתָנִי וְנִדְחַמָּה , פִּי
חִשְׁבָה שֶׁלֹּא יִלְדָה לְפָנֶיהָ אֵלֶּא זְמַן בֶּן שְׁבַעִים וְאַמְרָה לִּי :
אֵיךְ תֵּאכַל ? הֲלֹא זְמַן אֹתָהּ וְשִׁנְיָהּ נִשְׂרָא !
יוסף חבשוש (כתה ג"א)

יוסף חבשוש (כתה ג"א)

.7

ה' ל' צ' ת' י'

חֲלָצָה לָבוֹהַ, וְקוֹמָה תִּפְלָתָה, כְּגוֹ לִי וְאָבִי קוֹרָא לָהּ
חֲלָצָה רוֹסִיתָּ וּמִסְפָּר, כִּי בִהְיוֹתוֹ קֶטֶן הָיְתָה גַם לִי חֲלָצָה
כְּזוֹת וְאָהֵב מְאֹד לְלִבִּשׁ אוֹתָהּ. בְּלִי הַיּוֹם הַזֶּה הִתְחַלְצָה וְגַד
עֵינַי וּבִלְקָה חֲלָמָתִי וְהִנֵּה אֲנִי לֹבָשָׁה וְאָבִי מִסְבֵּקְנִי וְנִסְבְּרִי
מִסְתַּכְלִים בִּי בְקִנְיָנָהּ. לְמַחֲרַת הַיּוֹם הִתְבַּיְשָׁה אוֹתִי אִמִּי אֶת
חֲלָצָתִי, לְכַבֹּד חֵג הַתְּפוּרִים, וְעֵסְטוֹר זֶרַע צִלְתִּי צֶלֶת הַבְּמָה
וְהַכְרָזָתִי בְשִׁמְחָה: [וְחֵג הַשְּׂבוּעוֹת מַעֲשֶׂה לָּהּ, בְּכוּרֵי קִצְרִי
חֲטִים]. הִפֵּל הַסֵּתֶכְלוֹ בִּי וְלֹאֲשֶׁרִי לֹא הָיָה קֶץ.

ישראל ברלינסקי (כתה ב"א)

五

טבת תש"ז

לפני שבועות אחדים באה מִכְרֵם סִבְמָא שלי ואִינִי
צָרִיךְ עוֹד לְדַבֵּר אֶל תְּמוּנַת הַתְּלִיחַ אֶל הַקִּיר. אֲנִי יָכֹל
לְבֹא אֵלֶיהָ בְּכָל יוֹם וּלְדַבֵּר אִתָּהּ, כִּי אוֹהֵב אֲנִי אֶת סִבְמָא
שְׁלִי מְאֹד וְאוֹהֵב גַּם לִילֹן אֶצְלָהּ. אֲךְ אֲמִי מִתְנַגֶּדֶת שְׁאִילֹן
בְּבִיטָה וְאוֹמֶרֶת: כַּאֲשֶׁר אִתָּה יֵשֵׁן אֶצְלִי סִבְמָא, אִתָּה מְאֻחָר
לְבֵית הַסֵּפֶר, כִּי הַסִּבְמָא אֵינָה מְצִיחָה אוֹתָךְ מִשְׁנֶחָד. בְּעִיל
שָׁבֹת אֲנִי אוֹרֵם שֶׁל סִבְמָא וְיֵשֵׁן אֶצְלָהּ וְתִמְיֵד אֲנִי מוֹצֵא
דְּבִרָמָה טוֹב מִתַּחַת לָכֶר. הֵינִי בְּרִיאָה סִבְמָא יִקְרָה שְׁלִי
הַחֲרִיקִי יָמִים!

אברהם בר כוכבא (כתה ב"א)

1

יֵלֵךְ שְׂגֵרֵם

פצם שחקתי עם חברי ברחוב במחבואים. הנה בינינו
יָדָד קָטָן ושמו יוסי. הוא רָאָה שְׂלֵדָה מְתַקֶּרֶת אֵלָיו וְתוֹשֵׁד
בָּהּ שֶׁהִיא רוֹצֶה לְהַרְבִּיץ בּוֹ וּבְרַח וּרָץ בְּבִכּוּשׁ, אֲךָ לֹא נִזְהַר
וְתוֹמָלִיק. בְּרַגַּע זֶה בָּאָה מְכוּוֹנִית וְדָרְסָה אוֹתוֹ. לָקְטוּ וּבְהִלָּנוּ
וּבְרַחֲנוּ. אֵת יוֹסִי לָקְחוּ לְבֵית הַחַיִּים כִּשְׁהוּא פְצוּעַ קָשָׁה
וּמֵאֵן אֵינוֹ מִשְׁחָקִים עִיד בַּמִּחְבּוּאִים בְּרַחֲבוֹ.

ישראל גולדברג (כתה ב"ב)

בבית — ואני מה אוהב את העבודה!

הַעֲבוּדָה הִיא חַיִּינוּ
מִכָּל צָרָה תִּצִּילֵנוּ !

3

שמואל שש (כתה ו"ב)

מונ'י הקטן מכה בפעמון

מי לא ראה את מוני הקטן, תלמיד כחה א', יושב ליד חדר ההנהלה ובידו הפעמון? הרוצה לראותו יבוא נא בהפסקה אל המסדרון, על הספסל שליד חדר ההנהלה, ויראהו יושב ומצפה לרגע הצלצול. מיד עם התחלת ההפסקה ירוץ אל הספסל ויבקש מהשמש את הפעמון והוא בותנו לו. ואם יקדמנו תלמיד אחר ולקח את הפעמון — יתנפל עליו מוני ויוציאו מידו. ואם חזק ממנו התלמיד ואיננו יכול להוציאו ממנו — יפרץ בבכי מר. לקול בכיו יחושו לעזרתו מכיריו מתלמידי הכתה ח' ומסרו לו את הפעמון ואז יצלצל בכל כחו, ולאחר שיגמר את צלצולו הוא הולך לו בשקט אל כתתו ללמד. אכן ילד מענין הוא ילד זה. חברים אין לו ורק הפעמון הוא חברו, חברו הטוב בחברים. השמש הטוב מחבב את הילד הקטן הזה, בעל השער הבחיר ובעל העינים התכלות והאף השטוח, ובחבשו לראשו את כפתו הכחולה נראה הוא חמוד ביותר. כזה הוא מוני הקטן המצלצל בפעמון.

הברו בביתנו החל מטפס, וכל פעם התאוננה אמא שהמים מתבובזים לחנם ואין פועל שיבוא לתקן דבר כה קטן. אני לא העזתי לבקש מאמא שתרחש לי לנסות את כחי שמא תעשני לצחוק, ובאמת איך אוכל להרים ראש אם אקלקל יותר מאשר אתקן ??

באחד הימים הלכה אמי לסבתא לשעות אחדות, ואז החלטתי לגשת למלאכה ויקרה מה שיקרה, לקחתי חתיכת פשתן, שמתי את הפשתן בצנור השסתום, כפי שהורני המורה, ומה רבה היתה שמחתי בראותי שהברז חדל מטפטף, כלי במלאתי גיל על הצלחתי. בלי סבלנות הכיתי, לשוב אמי, ובשובה עקבתי אחרי כל צעדיה וכמו להכעיס לא נגשה לברז עד הכנת ארוחת הערב. בקושי רב התאפקתי לבלי גלות דבר, בערב, כאשר ישבנו כל בני המשפחה לארוחתה, שאלה אמי את אבי ואותי: מה קרה לברז שחדל מטפטף, מי הביא את הפועל ומאין? כשספרתי להם שאני הוא הפועל לא רצו להאמין לי, עד שעמדו דמעות בעיני. כאן באה אחותי הקטנה לעזרה בהעידה שטפלתי הרבה בברז בהעדר אמא מהבית. הורי בקונוי ונשקוני ושמחו מאד מאד, ואני עוד יותר מהם.

ועתה אני מחכה בלי סבלנות שייגיע התור שלי ללמוד תורת החשמלאות ואז יפתח לפני כר נרחב לעבודת תקונים

על קבר שג' אחי שנפלו בקרב

(לזכרם של זרח ואברהם פריצקי נ"ע)

קשה אבידתם של חברים ושבעתיים קשה אבידתם של אחים וחברים גם יחד. קשה להאמין שאינכם בין החיים ושלא נראה אתכם עוד, אולם ככל שחולפים הימים, מרגישים אנו יותר ויותר בגודל האבידה ונוכחים במציאות האיומה, כי אכן, אינכם עוד, אחי יקרי.

צעירים מאד הייתם, ושניכם נפלתם במלחמתן של העיר והארץ שכה אהבתם. יהי זכרם ברוך!

אחיכם המתאבל עליכם שמואל פריצקי

לזכרו של אברהם פריצקי

מדי הזכרי באברהם הנני רואה אותו בשתי דמויות: בדמות של לפני הצהרים, בין כתלי בית-הספר, ובדמות של אחר-הצהרים, ברחובות העיר.

בתחום בית הספר נודע כתלמיד ער הנוטל חלק פעיל בחיי הכתה, בלמודיה ובמעשי משובותיה. שקדן הגחון בהתמדה על ספרו ומחברתו. גבוה משכמו ומעלה מחבריו, חסון וגו, בעל פנים מסבירות שחיוך תמיד מרחף עליהן, ומבין שפתיו הפשוטות קמעה מתגלית שן כהה, המוסיפה תו של החלטיות והעזה למבע פניו העדין.

ובדמות של אחר הצהרים אראנו בחוצות העיר כשהוא רוכב על אפניו, טעוני הכדים, ומחלק חלב ללקוחותיו משעת צהרים ועד ערב היום. פורש היה ממשחקי חבריו ושעשועיהם בעתותיהם הפנויות, וכבן נאמן נחלק לעזר להוריו בפרנסת המשפחה.

בסימו בשנת תש"ב, במחזור כ"ה, את חק למודיו בבית-הספר תחכמוני, נרתם מיד בעול העבודה והמשיך להיות עוזר לביתו.

בירושלים עירו, בה עבד ויגע, היה בין הגופלים על הגנתה בימי מלחמת העצמאות, והוא אך בראשית שנת העשרים לחייו.

יהי זכרו ברוך!

יחיאל שליטין

נולדתם למשפחה ירושלמית ותיקה, וחברים טובים הייתם מקטנותכם, כי רק הבדל של כשנה ומחצה היה ביניכם. יחדיו גדלתם, ובאותה כתה למדתם בחדר ואחר-כך גם בבית-הספר תחכמוני. יחדיו הייתם מכינים את השעורים, משחקים ומבלים את זמנכם, וזכר אני, כשאבא היה קונה נעלים או לבוש חדש, לשניכם היה קונה ביחד אף-על-פי שקשה היה לו הדבר מבחינה כספית. כמעט כתאומים הייתם בבית.

זכר אני אותך, זרח, עת מלאו לך ארבע שנים ולא יכלת עדיין לדבר, וכשלמדת לדבר, עלה לך הדבר בקושי. וגם אותך זכר אני, אברהם, בהיותך פעוט, רגליך עקומות היו ונוסעים היינו, לפי עצת רופאים, לתל-אביב ושם, על שפת הים, היינו משקיעים את רגליך עד למעלה מהברכים בחול למען תרפא.

למרות כל הקשיים גדלתם והייתם לבחורים כארזים והודות לישורכם ולטוב לבכם, חביבים הייתם על כל מכריכם. ששה ימים לאחר ההכרזה על המדינה נפלת, אברהם, בהגנך על גבולה הצפוני של העיר בה גדלת והתחנכת ושאותה כה אהבת. בשכונת פאג' היה הדבר, רסיס של פגז עבר את כובע הפלדה שלך, נקב בו חור ענקי, ואתה נפלת שדוד.

ואתה זרח, שמונה חדשים אחר שאבדנו את אברהם, אבדנו גם אותך. אתה נפלת מצרור כדורים של המקלע שלך. אסון גדול קרה לך ועד היום איני יכול להבין איך היה הדבר.

"חגי" לחגי

(ליון קיפניס, חגי, ספורי חג לילדים הצעירים מאת נ. גוטמן, הוצאת ספרים נ. טברסקי, תל אביב 1949.)

אח קטן יש לי, ילד חמוד ואהוד, ושמו חגי ואנחנו בני הבית, אוהבים אותו מאד, כי הוא מבדח את כלנו במשבתו ובתעלוליו. הוא לומד כבר בכתה ב' ובקרוב יעלה לכתה ג' ומורתו רנה מהללת אותו תמיד על חריצותו והתנהגותו הטובה. ואף על פי שחגי עודנו קטן, אוהב הוא לקרא ספרים גדולים דוקא, וכל ספר שאני מביא לי לקריאה יחטפהו השובב הזה מידי. ויעיין בו ויעמיד פנים כאילו הבין את אשר קרא. פעם הוציא מארון ספרי אבי ספר ישן נושן, התיחד בקרן זווית וקרא בו. נגשתי אליו ולקחתי ממנו את הספר וראיתי ששמו "קבורת חמור" מאת פרץ בן משה סמולנסקי. התחלתי לקרא בו והנחתיו מיד, כי נוכחתי שהוא משעמם וקשה, שאפילו אני, תלמיד בכתה ז', לא אבין בו הרבה, ושאלתי את חגי: קראת את הספר הזה? והוא ענה בפשטות: אני קורא בו עכשו. כאן התערב אבי ואמר לי: החור, חגי, את הספר לארון הספרים, כי הוא נועד לקוראים גדולים ולא לילדים שכמותך. וחגי ענה: אני רוצה לדעת איך קברו חמור אחד... כל בני הבית פרצו בצחוק, אך חגי לא נפל ברוחו ולקח את הספר והוסיף לקרא בו עד שנרדם על השטיח.

לפני שבועות מספר התכוננו לחוג את יום הולדתו השמיני, ואני רציתי להפתיעו ביום זה בדבר-מה חדש ולא ידעתי במה. יגעתי, יגעתי — ומצאתי: יום לפני יום הולדתו עברתי במקרה, על יד חנות ספרים וראיתי בחלון הראוה ספר הדור ושמו "חגי". מיד נצנץ במחיי רעיון: שם אחי חגי ושם הספר "חגי", הבה אביא את "חגי" לחגי ביום חגו. וכך עשיתי. חזרתי הביתה והוצאתי מקופת החשכון שלי כסף והלכתי אל החנות וקניתי את הספר וכתבתי על השער כדברים האלה: "חגי" לחגי, כה לחי, אחיך עמיחי".

ביום הולדתו, בחג השבועות, ערכנו לו חגיגה יפה, שהשתתפו בה כל חברי כתתו וכלם הביאו לו מתנות וכאשר נתתי לו את ספרי, שקניתי אתמול, שמח מאד וקרא: זה שמי וזה ספרי! אחר ישבנו כלנו אל השלחן ואני קראתי מתוך הספר לאחי ואורחיו את הספורים "צפור לא ציצה", "בכורים", "צביה והגדיה", "ילדי ירושלים מביאים בכורים" וכלנו נהנינו מהמעשיות הנחמדות האלה ומצחצחיהן היפים המקשטים אותו. כשגמרתי לקרא לקח אבי את הספר, הרכיב את משקפיו, וקרא בו פה ושם ואמר אלי: הצלחת במתנתך, עמיחי. אכן זהו הספר המתאים לחגי, כי מלא הוא ספורים יפים לכל חג וחג. ואמי הוסיפה: ולא רק לחגי טוב "חגי", כי אם גם לכל ילדי ישראל. עמיחי בן-גלים

ברכה נא מנה

לידידו הנאמן של בית ספרנו, לסופר ברוך חשט ויפה הניב,

ר' בנימין

במלאת לו שבעים שנה

יארץ ימים ויוכה לראות בגדולת עם ישראל

ובפריחת מדינתו

מנהל ביה"ס תחכמוני וחבר מוריו

מקרוב ומרחוק

— ידיעות שונות —

— בכ"ה בשבט נפטר בירושלים הד"ר נח בן יוסף חכם ז"ל, שהיה מחשובי המורים בישראל. נולד בשנת תרמ"ב בעיר בוצ'יצ'יה, ברומניה, לאביו השו"ב והמלמד. למד תלמוד ונושאי כליו מפי רבנים נודעים לשם. את השכלתו המדעית קבל באוניברסיטה של ווינה ובבית המדרש לרבנים שבעיר זו. בשנת תרע"ג עלה לארצנו והתישב בירושלים שבה הורה תורה ומדעים כל ימיו, בתחלה בגימנסיה ובבית המדרש למורים העברי ואחר בבית המדרש למורים "מזרחי". בימי מלחמת העמים הראשונה הורה היסטוריה ומשנה, כמורה מתנדב, בחדר תורה תחכמוני. המנות היקר כתב מאמרים ומחקרים רבים באכסניות ספרות שונות. לפני שנים אחדות פרסם ספר למוד בשם "תקציר של היסטוריה כללית". בן 68 היה במותו. ת.ג.צ.ב.ה.

— בכ"ח בניסן נפטר בתל אביב הפדגוג יקר הרוח ובעל המדות התרומיות, הד"ר יהודה מהרש"ק ז"ל, הוא נולד בעיר שקלוב בשנת תר"ם לאביו ר' ישראל, שהיה ממשפחת הרב הנודע ר' אהרן שמואל קידנובר ומכאן שם משפחתו מהרש"ק. חונך בחדרים ובישיבות המפורסמות בטלז ובמיר. את השכ"ל תהו הגבוהה רכש לו באוניברסיטאות של ברלין וברן. עלה לארץ בשנת תרס"ח. ראשית פעולתו החנוכית הפוריה היתה בפתח תקוה ואחר שמש מנהל חדר תורה "תחכמוני" ומורה להיסטוריה בבית המדרש למורים העברי בירושלים, יסד ונהל במשך שנים רבות את ביה"ס העממי ואת ביה"ס הריאלי של "המזרחי" בתל אביב. היה גם חבר פעיל במרכז המורים ובמרכז המזרחי בארץ. בן 70 היה במותו. ת.ג.צ.ב.ה.

— ביום א', ו' באייר, חגגה ארצנו את יום העצמאות השני. בכל בתי הכנסת התפללו תפלות מיוחדות לכבוד החג. בבתי הספר נערכו חגיגות ילדים. בשעות שלאחר הצהרים, נתקים בבירה מצעד צבא ההגנה לישראל על ציודו ותחמושתו.

— ב"ג בסיון מלאו שבעים שנה לסופר-הפיטון ר' בנימין (יהושע בן ישראל רדלר-פלדמן, כיום: התלמי) עורך הירחון החרדי "ההד", זה עשרים וחמש שנה. הוא נולד בוורוב שבמזרח גליציה ולמד תורה בחדרים ובבית המדרש שבעיר וקנה לו עם זה גם השכלה כללית. מתוך נטיה לעבודת האדמה עבד באחוזה יהודית ובביה"ס החקלאי של יק"א ולמד את תורת החקלאות בב"ס גבוה בברלין. בשנת תרס"ו עשה בלגדון ועזר עם רעו ועמיתו י. ח. ברנר ז"ל בעריכת הירחון "המעורר". בשנת תרס"ז עלה לארץ ומאז הוא ועד עתה הוא מקדיש את כחו וכשרונו לתחית עמו ולבנין ארצו. היה ממייסדי תל אביב והשתתף ביסוד שכונות ופרברים ביפו, בחיפה ובירושלים. רבות פעל גם להעלאת אחינו בני ישראל מתימן לארצנו. פעולתו הספרותית הברוכה, שהתחילה עוד בימי נעוריו, נמשיכה והולכת עד היום והוא נמנה עם בוני ספרותנו החדשה בארץ וממחדשי עתונותה. רובי מאמריו ורשימותיו ומסותיו נתפרסמו בכל הבמות הספרותיות העבריות ורק חלק קטן מהם נקבץ בקבציו "על הגבולין" ו"פרצופים". עסק גם בתרגומים ובעריכת קבצים ועתונים רבים. ספרו המענין "מזכרונות ועד כנרת", שיצא בשנה זו, עשה רושם חזק על קהל קוראיו וזכה למאמרי-שבח רבים בעתונות הארץ.

בְּבֵית סֵפֶרְנוּ

— בב' בניסן טילו תלמידי הכתות ח' ומוריהם בהר ציון ובתלפיות. בו ביום בקרו תלמידי הכתות ג' בתחנת הר-כבת ובסביבתה.

— בג' בניסן סירו תלמידי הכתות ה' את הר הרצל.

— בא' באייר נתקים בביה"ס יום ספורט ותחרויות בין הכתות ז' וח'.

— ביום א' ו' באייר, נערכה בחצר ביה"ס חגיגה מפוארת לכבוד יום העצמאות תש"י, בנוכחות התלמידים ומוריהם ואורחים רבים. החצר היתה מקושטת בטעם, בדגלונים ובסרטי תכלת לבן רבים ובמרכזה הונף דגל הלאום. פתח את החגיגה מנהל המוסד מר מ. אילן, שדבר על ערכו ומהותו של חג חדש זה. תלמיד קרא פרק מספר התהלים. מורנו מר משה קוסובסקי דקלם בהצלחה מרובה את הפרק ל"ז מספר יחזקאל. אחרי נאומו של מר שזר, שר החנוך והתרבות, שהשמע מתוך מקלט הרדיו, נסתימה החגיגה והתלמידים התפזרו לבתייהם.

— בכ"ד באייר נערך יום הספורט המסורתי של תלמידי בתי הספר בירושלים ובית ספרנו זכה בגביע על הישגיו בתרבות הגוף ורבים מתלמידינו קבלו אותות הצטיינות.

— בח' בסיון נתקיימה אספת הורים כללית. אחרי דברי הפתיחה של המנהל, הרצה רופא ביה"ס מר ד"ר פרת על המצב ההיגייני במוסד. מר א. א. אורי הרצה על בעיות חנוך שונות. כתום ההרצאות הוצגו בפני ההורים סרטים חנוכיים אחדים, במכונת הקולנוע המשוכללת שרכש לו מוסדנו בשנת הלימודים הזאת.

— ביום ד', י"ג בתמוז, תערך חגיגת הגמר של תלמידי המחזור ל"ב. הורי התלמידים הגומרים ותלמידי מחזורים קודמים מוזמנים לחגיגה.

— ביום ה', י"ד בתמוז, יפסקו הלימודים לימי החפשי. הלימודים יתחדשו ביום ג', י"ח באלול, ב-9 שעות בבקר.

אָרוֹת פִּרְדָּה

מנהלנו, מחנכנו ומורינו היקרים,

שמונה שנים רצופות, מתש"ג עד סוף תש"י, אנו שומעים תורה מפיהם ועתה שעת הפרדה הגיעה ואנו נפרדים מעליכם בלב מלא רגשי תודה על עמלכם הרב ששקעתם בנו. יודעים הננו, שהרבה יגיעות יגעתם בנו ולא תמיד השבענו אתכם רצון, אך על כל שגותינו תכסה אהבתנו לכם ולבית ספרנו ולחברינו הצעירים ממנו שאנו רוחשים עתה עם הכנסנו לת"קופת חיים חדשה, בתבה נזכר את כל המפעלים החנוכיים שיצרתם בביה"ס לטובתנו ולתועלתנו ועל כלם יבורך נא עתוננו היקר "חברנו", שמלאו לו עתה שלשים שנה, שעל דפיו הדפסנו את מיטב חברינו, בפרוזה ובחרוז.

עלה ופרח, בית ספרנו, ויהי רצון שעוד שנים רבות תזכה לחנך בין כתיך את ילדי ישראל במדינת ישראל.

בשם תלמידי מחזור ל"ב

כהן עזרא (כתה ח"א)

שפירא עודד (כתה ח"ב)

ירושלים ת"ו, י"ב בתמוז, תש"י.

חברינו היקרים,

ברכותינו הנאמנות שלוחות אליכם ליום גמרכם את חק למודיכם בבית ספרנו. זכות גדולה היא לכם שחונכתם באחד מותיקי בתי הספר אשר בירושלים. אולם זכות זו מטילה עליכם גם חובות: ללכת בדרך שהתוו לכם מוריכם, דרך התורה ומסורת ישראל ולהוסיף ולקנות דעת וחכמה. יהי רצון שתגדלו ותהיו בנים נאמנים לעמכם, לתורתכם ולארצכם.

בשם תלמידי בית הספר

שמעון לרמן (כתה ז"א)

יעקב שפירא (כתה ז"ב)

ירושלים י"ב בתמוז, תש"י.

שמות תלמידי המחזור ל"ב

כתה ח"א

(המחנך: מר יהודה דביר)

א) אליאס דוד (ב) בן-עמרם זאב (ג) בקליניק מאיר (ד) בנימיני גוריאל (ה) ברוזן רפאל (ו) גבאי מאיר (ז) גוזמן עודד (ח) גולדברג שמואל (ט) גליצקי אליהו (י) גפני ירמיהו (יא) גרינברג ניסן (יב) גורדון רפאל (יג) דומוביץ אילן (יד) וינר שנקר יצחק (טו) זק"ש צבי (טז) טופור יורם (יז) טירנובר יוסף (יח) ילובסקי עזי (יט) כהן חיים (כ) כהן עזרא (כא) כ"ץ משה (כב) עזריאל נדב (כג) סגל יוסף (כד) סלומון גרשון (כה) פלוס משה (כו) פרדו חיים (כז) קליגמן מאיר (כח) קליין מנחם (כט) רייזמן משה (ל) שטינברג אליהו (לא) שכטר אורי (לב) שליפר יצחק (לג) שנצר אמנון.

כתה ח"ב

(המחנך: מר לוי יוסף דבשני)

א) איזנברג מאיר, (ב) אלון (קורקוס) יוסף, (ג) בן-יהודה אריה, (ד) גאגין אליהו, (ה) גולדברג אליעזר, (ו) גופמן יוסף, (ז) גוריון ישראל, (ח) גורודנצ'יק אברהם, (ט) דואק ישראל, (י) וולצמן אריה, (יא) ולר בנימין, (יב) חי יחזקאל, (יג) יצחקי יעקב, (יד) לפידות יוסף, (טו) לפינר משה, (טז) מזרחי בנימין, (יז) מנצור אליעזר, (יח) מור (מורבניק) אריה, (יט) מרימסקי נדב, (כ) ניסקי חיים, (כא) פיליפובסקי איתן, (כב) פריצקי אהרן, (כג) קלישר יהודה (כד) רוזנברג נתן, (כה) שוחט יהונתן, (כו) שליט שלמה, (כז) שפירא עודד, (כח) שרים ישי, (כט) שר"ש שלום יגאל.

אנו מברכים את חברינו היקרים:

ביתרן יוסף, בר כהן יאיר, גרונדוואלד מנחם,

כהן יצחק, כהן שלמה, מטרסו יעקב, סימוני

רחמים, עבאדי מאיר, עטיה אברהם, פס יעקב.

שושני יהודה.

במלאת להם י"ג שנה

יעלו ויצליחו בכל אשר יפנו

חבריכם

תלמידי הכתות ז"א וז"ב

ומוריהם